

T.C.
AFYONKARAHİSAR VALİLİĞİ
İl Millî Eğitim Müdürlüğü

Sayı : 90380401-136-E.4059872
Konu : Okul Sağlığı Hizmetleri İşbirliği
Protokolü ve Uygulama Kılavuzu

27.03.2017

DAĞITIM YERLERİNE

İlgi : Mesleki ve Teknik Eğitim Genel Müdürlüğünün 24.03.2017 tarihli ve 4003288 sayılı yazısı.

Bakanlığımız ve Sağlık Bakanlığı arasında 25.09.2006 tarihinde imzalanmış olan Okul Sağlığı Hizmetleri İşbirliği Protokolü, öğrencilerin ve okul çalışanlarının sağlığının değerlendirilmesi, geliştirilmesi, sağlıklı okul yaşamının sağlanması ve sürdürülmesi, öğrenciye ve topluma sağlık eğitiminin verilmesinde kapsayacak şekilde yeniden düzenlenmiş ve Bakanlığımız ve Sağlık Bakanlığı arasında 17.05.2016 tarihinde yeni " Okul Sağlığı Hizmetleri İşbirliği Protokolü" (Ek 1) imzalanmıştır.

Söz konusu protokolün imzalanmasına müteakip Bakanlığımız ve Sağlık Bakanlığı işbirliğinde "Okulda Sağlığın Korunması ve Geliştirilmesi Programı"nın hazırlandığına ve öğrencilerin yıllık periyodik muayene/izlemlerinin söz konusu program kapsamında kayıtlı oldukları aile hekimleri tarafından yapılmakta olduğuna ve yapılmaya da devam edileceğine dair Mesleki ve Teknik Eğitim Genel Müdürlüğü'nün ilgi (a) yazısı, "Okul Sağlığı Hizmetleri İşbirliği Protokolü" (Ek-1) ve "Okul Sağlığı Programı Uygulama Kılavuzu" yazımız ekine gönderilmiştir.

Bilgilerinizi ve Okul sağlığı çalışmalarının yürütülmesi ile ilgili her türlü iş ve işlemlerin ekte gönderilen "Okul Sağlığı Hizmetleri İşbirliği Protokolü" kapsamında, "Okul Sağlığı Programı Uygulama Kılavuzu" ve kılavuz ekinde yer alan formlar esas alınarak yürütülmesi ve konuya gerekli hassasiyetin gösterilmesi hususunda;

Gereğini önemle rica ederim.

Fatih AKÇİL

Vali a.

İl Millî Eğitim Müdür V.

EKLER:

- İlgi (a) yazı (1 sayfa)
- Okul Sağlığı Hizmetleri İşbirliği Protokolü (8 sayfa)
- İlgi (c) yazı ve eki (49 sayfa)

DAĞITIM :

17 İlçe Kaymakamlığına
Merkez ve merkeze bağlı resmi-özel her tür ve derecede
tüm okul / kurum müdürlüklerine
MEBBİS Bölümüne (web sitesinde yayınlanmak üzere)

Bilgi İçin :

Din Öğretimi Hiz.- Ortaöğretim Hiz.
Özel Öğretim ve Rehberlik Hiz.
Özel Öğretim Hiz.-Temel Eğitim Hiz.
Hayat Boyu Öğrenme Hizmetleri
Strateji Geliştirme Hizmetleri

Karaman Mah. Karaman İş Merkezi 4. Kat
Mesleki ve Teknik Eğitim Hizmetleri
Elektronik Ağ: www.afyon.meb.gov.tr
E-Posta : mcslekiteknikegitim03@mcb.gov.tr

Ayrıntılı Bilgi İçin: Şef - Y. DUZCU
Tel: 213 76 03-180
Fax: 213 76 05

T.C.
MİLLÎ EĞİTİM BAKANLIĞI
Meslekî ve Teknik Eğitim Genel Müdürlüğü

Sayı : 90757378-136-E.4003288

24.03.2017

Konu : Okul Sağlığı Hizmetleri İşbirliği
Protokolü ve Uygulama Kılavuzu

DAĞITIM YERLERİNE

- İlgi : a) 17.05.2016 tarihli Okul Sağlığı Hizmetleri İşbirliği Protokolü.
b) Sağlık Bakanlığının (Türkiye Halk Sağlığı Kurumu) 14.12.21016 tarihli ve 67414668/234.99-E.1151 sayılı yazısı.
c) Sağlık Bakanlığının (Türkiye Halk Sağlığı Kurumu) 10.03.21017 tarihli ve 67414668/234.99-E.235 sayılı yazısı.

Okul sağlığı; öğrencilerin ve okul çalışanlarının sağlığının değerlendirilmesi, geliştirilmesi, sağlıklı okul yaşamının sağlanması ve sürdürülmesi, öğrenciye ve dolayısıyla topluma sağlık eğitiminin verilmesi için yapılan çalışmaların tümü olarak tanımlanmaktadır.

Okul sağlığı çalışmaları kapsamında, halen Bakanlığımız ve Sağlık Bakanlığı işbirliğinde yürütülmekte olan pek çok program ve proje bulunmaktadır. Her iki Bakanlığın teşkilat yapılarında 2011 yılında yaşanan dönüşümün ardından, 25.09.2006 tarihinde imzalanmış olan Okul Sağlığı Hizmetleri İşbirliği Protokolünün güncel ihtiyaçları karşılamadığı belirlenmiş ve yenilenmesi gerekliliği hasıl olmuştur. Bu kapsamda, Protokol yenileme çalışmaları başlatılmış ve 17.05.2016 tarihinde Bakanlığımız ve Sağlık Bakanlığı arasında yeni " Okul Sağlığı Hizmetleri İşbirliği Protokolü" (Ek 1) imzalanmış ve ardından mevcut okul sağlığı yaklaşımının daha geniş kapsamlı ve bütüncül olması için "Okulda Sağlığın Korunması ve Geliştirilmesi Programı" hazırlanmıştır. Program çerçevesinde yapılacak çalışmalarla, okul çağındaki bütün çocukların bedenen, ruhen ve sosyal yönden tam bir iyilik halinde olmasının sağlanması ve sürdürülmesi, sağlıklı bir çevrede gelişimi, ailelerin ve toplumun sağlık düzeyinin yükseltilmesi hedeflenmektedir.

Söz konusu program kapsamında, Sağlık Bakanlığının ilgi (b) yazısı ile öğrencilerin yıllık periyodik muayene/izlemleri kayıtlı oldukları aile hekimleri tarafından yapılmaya devam edileceği bildirilmiştir. Bu konuda, bazı illerde halen yaşanmakta olan sorunların ortadan kaldırılması için; İllerde gerekli planlamaların ve düzenlemelerin yapılması, İl/İlçe Halk Sağlığı Müdürlükleri ile koordineli çalışılması gerekmektedir. Ayrıca öğrenci izlemlerinin bir sağlık taramasından ziyade, yaşa özel çocuk-ergen izlemi olarak değerlendirilmesi ve izlemin yıl içinde öğrenci ve ailenin uygun oldukları bir zamanda gerçekleştirilebilmesinin sağlanması önem taşımaktadır.

Bakanlığımız ve Sağlık Bakanlığı işbirliğinde hazırlanan, tüm okul sağlığı çalışmalarının okul/kurumlarda (resmi ve özel) daha etkin yürütülebilmesi için ilgi (c) yazı ve eki ile bildirilen “Okulda Sağlığın Korunması ve Geliştirilmesi Programı Uygulama Kılavuzu” ayrıca kılavuz ekinde yer alan formlar esas alınarak iş ve işlemlerin yürütülmesi ve gerekli önlemlerin alınması hususunda bilgilerinizi ve gereğini rica ederim.

Osman Nuri GÜLAY
Bakan a.
Genel Müdür

EK:

1. İlgi (a) Okul Sağlığı Hizmetleri İşbirliği Protokolü (8 sayfa)
2. İlgi (c) yazı ve eki (49 sayfa)

Dağıtım:

Gereği:

B Planı

Bilgi:

Din Öğretimi Genel Müdürlüğüne

Hayat Boyu Öğrenme Genel Müdürlüğüne

Ortaöğretim Genel Müdürlüğüne

Özel Eğitim ve Rehberlik Hizmetleri Genel Müdürlüğüne

Özel Öğretim Kurumları Genel Müdürlüğüne

Strateji Geliştirme Başkanlığına

Temel Eğitim Genel Müdürlüğüne

Sağlık Bakanlığına (Türkiye Halk Sağlığı Kurumu Başkanlığı)

**T.C.
MİLLÎ EĞİTİM BAKANLIĞI
İLE
T.C. SAĞLIK BAKANLIĞI
ARASINDA
OKUL SAĞLIĞI HİZMETLERİ İŞ BİRLİĞİ PROTOKOLÜ**

Mayıs - 2016

Handwritten signature

Handwritten signature

**T.C. MİLLÎ EĞİTİM BAKANLIĞI İLE T.C. SAĞLIK BAKANLIĞI
ARASINDA
OKUL SAĞLIĞI HİZMETLERİ İŞ BİRLİĞİ PROTOKOLÜ**

Taraflar

Madde 1- Bu Protokolün tarafları Millî Eğitim Bakanlığı ile Sağlık Bakanlığı'dır.

Tarafların her türlü tebligat ve haberleşme adresleri aşağıdaki gibidir.

a) Millî Eğitim Bakanlığı Meslekî ve Teknik Eğitim Genel Müdürlüğü

Adres : Atatürk Bulvarı No: 98 Bakanlıklar/ANKARA

Telefon : 0312 413 13 92

Faks : 0312 418 84 06

E-posta : mtegm@meb.gov.tr

b) Sağlık Bakanlığı

Adres : Sağlık Mahallesi A. Adnan Saygun 2 Cad No: 55 06100
Sıhhiye/Ankara

Telefon : 0312 565 50 00

Faks : 0312 565 59 86

E-posta : info@thsk.gov.tr

Tanımlar

Madde 2- Bu Protokolde geçen;

MEB : Millî Eğitim Bakanlığını,

SB : Sağlık Bakanlığını,

MTEGM : Meslekî ve Teknik Eğitim Genel Müdürlüğünü,

THSK : Türkiye Halk Sağlığı Kurumunu,

HSM : Halk Sağlığı Müdürlüğünü,

TSM : Toplum Sağlığı Merkezini,

ASM : Aile Sağlığı Merkezini,

Okul/Kurum : Millî Eğitim Bakanlığı'na bağlı okul ve kurumları,

Okul/Kurum Çalışanları : Millî Eğitim Bakanlığı'na bağlı okul ve kurumlarda çalışanları,

Öğrenci : Millî Eğitim Bakanlığı'na bağlı okul ve kurumlarda öğrenim görmekte olan çocukları

ifade eder.

Amaç

Madde 3- Bu Protokolün amacı;

- öğrencilerin ve okul/kurum çalışanlarının sağlığının korunması,
- temizlik ve hijyen konusunda teşviki ve geliştirilmesi,
- sağlıklı okul yaşamının sağlanması ve sürdürülmesi,
- öğrenciye ve dolayısıyla topluma sağlıklı hayat tarzlarının ve alışkanlıklarının kazandırılması ve
- sağlık eğitiminin verilmesi amacıyla yapılacak iş ve işlemlerde eşgüdümün sağlanmasıdır.

Kapsam

Madde 4- Bu Protokol, MEB, İl ve İlçe Milli Eğitim Müdürlükleri ile okul/kurumları, SB, THSK, HSM, TSM, ASM ve Aile Hekimliği birimlerini ve bu kurum ve kuruluşlar tarafından yürütülecek olan okul sağlığı çalışmaları ile beyaz bayrak iş birliği çerçevesinde yürütülecek faaliyetlere dair usul ve esasları kapsar.

Dayanak

Madde 5- Bu Protokol; 5/1/1961 tarihli ve 222 sayılı İlköğretim ve Eğitim Kanunu, 24/04/1930 tarihli ve 1593 sayılı Umumi Hıfzıssıhha Kanunu'nun 3 üncü ve 163 üncü maddeleri, 14/6/1973 tarihli ve 1739 Sayılı Millî Eğitim Temel Kanunu, 10/6/1949 tarihli ve 5442 Sayılı İl İdaresi Kanunu, 11/6/2010 tarihli ve 5996 sayılı Veteriner Hizmetleri, Bitki Sağlığı, Gıda ve Yem Kanunu, 02/11/2011 tarihli ve 663 sayılı Sağlık Bakanlığı ve Bağlı Kuruluşlarının Teşkilat ve Görevleri Hakkında Kanun Hükmünde Kararname, 14/09/2011 tarihli ve 652 Sayılı Millî Eğitim Bakanlığının Teşkilat ve Görevleri Hakkında Kanun Hükmünde Kararname, Milli Eğitim Bakanlığına Bağlı Okul Pansiyonları Yönetmeliği, 5.2.2013 tarih ve 28550 sayılı Resmî Gazete'de yayımlanan Okul Kantinlerine Dair Özel Kuralları Yönetmeliği, 07.09.2013 tarih ve 28793 sayılı Resmî Gazete'de yayımlanan Ortaöğretim Kurumları Yönetmeliği, 05.02.2015 tarihli ve 29258 sayılı Resmi Gazete'de yayımlanan Toplum Sağlığı Merkezi ve Bağlı Birimler Yönetmeliği, 25.01.2013 tarihli ve 28539 sayılı Resmi Gazetede yayımlanan Aile Hekimliği Uygulama Yönetmeliği, 26.07.2014 tarihli ve 29072 sayılı Resmi Gazetede yayımlanan Millî Eğitim Bakanlığı Okul Öncesi Eğitim ve İlköğretim Kurumları Yönetmeliği, Millî Eğitim Bakanlığı İlköğretim ve Orta Öğretim Kurumları Sosyal Etkinlikler Yönetmeliği ve 23.12.2014 tarihli ve 2014/21 sayılı Çok Paydaşlı Sağlık Sorumluluğunu Geliştirme Programı Konulu Başbakanlık Genelgesine dayanılarak hazırlanmıştır.

Protokol kapsamında yapılacak işler

Madde 6- Taraflar aşağıda belirtilen hususlarda iş birliği yapacaktır.

6-1. Öğrencilerin ve okul/kurum çalışanlarının bedensel ve ruhsal olarak sağlığının korunması, geliştirilmesi ve teşviki,

6-2. Öğrencilerin okula kayıt esnasında ve yaş grubuna uygun periyodik olarak düzenli aralıklarla sağlık değerlendirmelerinin yapılmasının sağlanması,

6-3. Öğrencilerin sağlığının korunması için gerekli durumlarda taramaların gerçekleştirilmesi ve SB' nin yürüttüğü programların sürdürülmesinin sağlanması,

6-4. Okul sağlığı konusunda yeni program ve projelerin, tarafların karşılıklı olarak uzlaşmaları halinde ek protokole gerek kalmadan iş bu Protokol kapsamında yürütülmesinin sağlanması,

6-5. Eğitim ve öğretim programlarında yer alan sağlıkla ilgili kazanım ve açıklamalar doğrultusunda, öğretmen ve öğrencilerin kullanımına yönelik materyallerin geliştirilmesinin sağlanması,

6-6. Okul çevre sağlığı hizmetleri,

6-7. Sağlığın geliştirilmesi, korunmasına yönelik çalışmalara diğer sektörlerin ve toplumun katılımının sağlanması,

6-8. Öğrencilerin ve okul/kurum çalışanlarının sağlığının korunması ve geliştirilmesi için gerekli ulusal ve uluslararası araştırmaların planlanması ve yürütülmesi konusunda iş birliğinin sağlanması,

6-9. Öğrencilerin ve okul/kurum çalışanlarının zoonotik ve vektörle bulaşan hastalıklardan korunmalarına yönelik tedbirlerin alınarak vakaların ve salgınların önüne geçilmesinin sağlanması,

6-10. Okullarda görülen salgınların erken dönemde tespiti ve gerekli koruma ve kontrol önlemlerinin alınabilmesi amacıyla, bilgi/veri paylaşılması,

6-11. Okul sağlığı çalışmaları kapsamında "Sağlık Dostu Okullar" yaklaşımının benimsenmesi, uygulanması ve yaygınlaştırılması,

6-12. Üniversitelerin, SB ile yaptıkları SEAB (Sağlık Eğitim Araştırma Bölgesi) Protokolleri kapsamında okul sağlığı çalışmalarına katkı vermelerinin sağlanması,

6-13. Mesleki ve Teknik Anadolu Liselerinin, sağlık alanı öğretmenlerinin okul sağlığı çalışmalarına katkı vermelerinin sağlanmasıdır.

Tarafların yükümlülükleri

Madde 7- Tarafların yükümlülükleri aşağıdaki gibidir.

7-1. Sağlık Bakanlığı'nın Yükümlülükleri

7-1.1. İş bu Protokolü HSM' lere duyurmak, yapılacak çalışmalar için gerekli düzenlemeleri

yapmak ve talimatları vermek,

7-1.2. Kayıtlı oldukları aile hekimi tarafından öğrencilerin okula kayıt muayenesi ve periyodik muayenelerinin yapılmasını, gerekli durumlarda ilgili uzmanlara yönlendirilmelerini ve bu duruma özel süreçlerin takibini sağlamak,

7-1.3. Okul sağlığı izleme ve değerlendirme çalışmaları kapsamında, TSM' ler tarafından İlçe Milli Eğitim Müdürlükleriyle eşgüdümlü olarak okul ziyaretlerini gerçekleştirmek, ilgili kayıtları tutmak, değerlendirme sonuçlarını HSM' ye bildirmek,

7-1.4. İzleme, değerlendirme ve denetimlerde saptanan sorunların giderilmesi için il düzeyinde HSM aracılığı ile İl Milli Eğitim Müdürlüğü; ilçe düzeyinde ise TSM aracılığıyla İlçe Milli Eğitim Müdürlüğü ile iş birliği yapmak,

7-1.5. SB tarafından yürütülen tüm program ve projeler çerçevesinde, okullarda sağlığın korunması ve geliştirilmesi amacıyla; öğrencilere ve okul/kurum çalışanlarına tarama yapmak, koruyucu/önleyici sağlık hizmetleri sunmak, aşılama/ bağışıklama hizmeti vermek, farkındalık oluşturmak için çalışmalar yapmak,

7-1.6. Erken Uyarı-Cevap Sistemi kapsamında olası salgınlar ya da acil müdahale edilmesi gereken sorunların okul idaresi/milli eğitim müdürlüğünce bildirilmesine cevaben gereken çalışmaları yapmak, önlemleri almak, sağlık hizmeti sunmak,

7-1.7. Sağlık taramaları sırasında sağlık sorunu saptanan öğrencileri ilgili sağlık kuruluşlarına yönlendirmek, konuyu çocuğun bağlı bulunduğu aile hekimine iletmek, sonuçların izleme ve değerlendirmesini yapmak ve/veya yaptırmak,

7-1.8. Okulları çevre sağlığı yönünden değerlendirmek ve okulun çevre sağlığını geliştirmek,

7-1.9. Okul sağlığı çalışmalarının yürütülmesi kapsamında gerekli mevzuatı MEB ile istişare ederek hazırlamak,

7-1.10. MEB tarafından hazırlanan öğretim programları içeriğine sağlık ile ilgili konularda katkı sağlamak,

7-1.11. Okullarda sağlığın korunması ve geliştirilmesine yönelik ulusal ve uluslararası araştırmaları yapmak ve sonuçları MEB ile paylaşmak,

7-1.12. İlgili sağlık çalışanları, öğretmen ve tüm okul çalışanlarına okul sağlığı konusunda, sağlığın korunması, teşviki ve geliştirilmesi ile ilişkili düzenli hizmet içi eğitimleri almalarını sağlamak, bu hususta MEB'nin görüş ve desteğini almak,

7-1.13. "Sağlık Dostu Okullar Projesi" çalışmalarını MEB ile istişare ederek hazırlamak, uygulamak ve yaygınlaştırmaktır.

7-2. Millî Eğitim Bakanlığı'nın Yükümlülükleri

7-2.1. Bu protokol kapsamında yapılacak çalışmaları İl Milli Eğitim Müdürlüklerine duyurmak, gerekli düzenlemeleri yapmak ve talimatları vermek,

7-2.2. Öğrencilerin okula kayıt muayenesi ve periyodik muayenelerini takip etmek, muayenelerin tamamlanması için aileyi ve öğrenciyi bilgilendirmek, teşvik etmek,

7-2.3. Okul/kurum bünyesindeki öğrencilerin muayene raporlarını saklamak, raporlarda özel durumu olduğu belirtilen öğrencilerle ilgili gereken önlemleri almak, bu raporların dökümünü okul sağlığı değerlendirmelerinde istatistikî veri olarak sunmak,

7-2.4. TSM' ler tarafından okullarda yapılacak izleme ve değerlendirme çalışmalarını okul yönetimine önceden bildirmek ve okullarda gerekli hazırlıkların yapılmasını sağlamak,

7-2.5. İzleme ve değerlendirme çalışmalarına ilde İl Milli Eğitim Müdürlüğü, ilçede İlçe Milli Eğitim Müdürlüğü düzeyinde katılım sağlamak, değerlendirme sonuçlarının okul tarafından İl/İlçe Milli Eğitim Müdürlüğüne bildirilmesini sağlamak,

7-2.6. İzleme, değerlendirme ve denetimlerde saptanan sorunların giderilmesi için il düzeyinde İl Milli Eğitim Müdürlüğü aracılığıyla HSM; ilçe düzeyinde ise İlçe Milli Eğitim Müdürlüğü aracılığıyla TSM ile işbirliği yapmak,

7-2.7. Okullarda sağlığın korunması ve geliştirilmesine yönelik SB tarafından okul sağlığı kapsamında hazırlanan tüm program ve projelerin yürütülmesi ve yaygınlaştırılması için uygun ortam sağlamak,

7-2.8. Okullarda, sağlık ve iyilik halini eğitim amaçları ile birleştirmek, öğretim programları içeriğinde yer almasını sağlamak, öğretim programları içeriğinin hazırlanmasında sağlık ile ilgili konularda SB' nin görüşlerini almak,

7-2.9. Okul sağlığı çalışmalarının yürütülmesi ile ilgili gerekli mevzuatı SB ile istişare ederek hazırlamak,

7-2.10. Ailelerin okul sağlığı çalışmalarına aktif katılımını ve bilgilendirilmelerini sağlamak, Okulların, yerel yönetimler, sivil toplum kuruluşları, üniversiteler vb. kurumlar ile iletişim içinde çalışmalarını sağlamak,

7-2.11. Öğretmen ve tüm okul çalışanlarının sağlığın korunması, teşviki ve geliştirilmesi ile ilişkili düzenli hizmet içi eğitimleri almalarını sağlamak, bu hususta SB' nin görüş ve desteğini almak,

7-2.12. Okul öncesi eğitimden başlamak üzere, ilkokul, ortaokul ve liselerde kişisel hijyen alışkanlığının kazandırılması amacıyla gerekli eğitimlerin verilmesini ve bunun için ihtiyaç duyulan malzemenin (sıvı sabun, sabunluk, köpük vb.) temin edilmesini sağlamak,

7-2.13. Erken Uyarı-Cevap Sistemi kapsamında olası salgınlar, hastalık mazereti sebebiyle günlük okula devamsızlık oranı gibi veri/bilgileri telefon, e-posta ve diğer uygun yöntemlerle HSM/TSM ile paylaşmak,

7-2.14. "Sağlık Dostu Okullar Projesi"nin hazırlık, uygulama ve yaygınlaştırılması çalışmalarında SB ile iş birliği yapmak ve gerekli desteği sağlamaktır.

7-3. Ortak Yüklülükler

7-3.1. İl Hıfzıssıhha Kurulu kararıyla;

- a. İllerde Vali/Vali Yardımcısı ve ilçelerde Kaymakam başkanlığında,
- b. İllerde HSM ve İl Milli Eğitim Müdürlüğü, ilçelerde TSM ve İlçe Milli Eğitim Müdürlüğü,
- c. Gerekli görüldüğü hallerde diğer ilgili il/ilçe kurum temsilcileri ve/veya idari amirlerinin katılımı ile İl ve İlçe Okul Sağlığı Kurulları oluşturulur. Bu kurulda, okul sağlığı çalışmaları gözden geçirilip planlamalar yapılır, il düzeyinde sonuçlar belli aralıklarla SB ve MEB'e bildirilir.

7-3.2. Bu Protokolle yapılması gereken iş ve işlemler; SB adına THSK, MEB adına ise MTEGM tarafından işbirliği içerisinde yürütülür.

7-3.3. İş ve işlemler sonucunda elde edilen bilgi, belge ve kayıtlar, Bakanlıkların ilgili Kurumlarınca değerlendirilir.

7-3.4. Protokol kapsamında yürütülen iş ve işlemlerde özel hayatın gizliliğine ve kişisel verilerin korunmasına ilişkin mevzuata riayet edilir.

7-3.5. Okul sağlığı konusunda yapılması gerekli olan ulusal ve uluslararası araştırmaların işbirliği içerisinde yürütülmesi sağlanır.

Protokolde yapılabilecek değişiklikler

Madde 8- Taraflar, bu Protokolde yer almayan veya sonradan ortaya çıkabilecek hususlarda ek Protokol düzenleyebileceklerdir.

Anlaşmazlıkların çözümü

Madde 9- İş bu Protokolün uygulanması sırasında meydana gelebilecek bütün uyuşmazlıklar öncelikle her iki Bakanlığın Müsteşarları tarafından çözümlenir.

Protokolün süresi

Madde 10- İş bu Protokol, imzalandığı tarihten itibaren 5 (beş) yıl geçerlidir. Süre bitimine 3 (üç) ay kala tarafların başvurusu halinde protokol tekrar düzenlenir. Taraflarca düzenleme başvurusu yapılmadığı hallerde protokol süresi kendiliğinden 3 (üç) yıl daha uzar.

Yürütme ve yürürlük

Madde 11- Bu Protokol hükümlerini T.C. Sağlık Bakanlığı ile T.C. Millî Eğitim Bakanlığı ortaklaşa yürütür. Protokol 8 (sekiz) sayfa ve 11 (onbir) maddeden ibaret olup tarafların yetkililerince 2 (iki) nüsha olarak **17/05/2016** tarihinde imzalanarak yürürlüğe girmiştir.

Dr. Yasın ERKOÇ
Sağlık Bakanlığı
Müsteşar Yardımcısı

Ercan DEMİRÇİ
Millî Eğitim Bakanlığı
Müsteşar Yardımcısı

00041134482

Sayı : 67414668/234.99
Konu : Okul Sağlığı Programı Uygulama
Kılavuzu

MİLLÎ EĞİTİM BAKANLIĞINA
(Mesleki ve Teknik Eğitim Genel Müdürlüğü)

Okul sağlığı; öğrencilerin ve okul çalışanlarının sağlığının değerlendirilmesi, geliştirilmesi, sağlıklı okul yaşamının sağlanması ve sürdürülmesi, öğrenciye ve dolayısıyla topluma sağlık eğitiminin verilmesi için yapılan çalışmaların tümü olarak tanımlanmaktadır.

Mevcut okul sağlığı yaklaşımının daha geniş kapsamlı ve bütüncül olması için 17.05.2016 tarihinde T.C. Millî Eğitim Bakanlığı ve T.C. Sağlık Bakanlığı arasında “Okul Sağlığı İşbirliği Protokolü” imzalanmış olup, her iki Bakanlık arasında varılan mutabakat ile “Okulda Sağlığın Korunması ve Geliştirilmesi Programı” başlatılmıştır. Program kapsamında, ilgili Bakanlık birimleri ve akademisyenlerin katılımıyla oluşturulan Bilim Kurulu ve Yönlendirme Komitesinin çalışmalarıyla Programın iş akışlarını ve okul değerlendirme formlarını içeren Uygulama Kılavuzu Taslağı oluşturulmuştur.

Her iki Bakanlığın ilgili Daire Başkanlıklarından ve Genel Müdürlüklerinden alınan görüşler ve ortaklaşa yürütülen çalışmalar sonucunda söz konusu Kılavuz tamamlanmış olup, ekte yer almaktadır. Kılavuzun en kısa sürede sahaya duyurulması ve Programın Halk Sağlığı Müdürlükleri ve İl Millî Eğitim Müdürlükleri tarafından eşgüdümlü olarak uygulamaya geçirilmesi hususunda;

Bilgilerinizi ve gereğini arz ederim.

Prof.Dr.İrfan ŞENCAN
Bakan a.
Kurum Başkanı

EK: Uygulama Kılavuzu (48 sayfa)
CD (1adet)

Mesleki ve Teknik Eğitim Genel Müdürlüğü
15 Mart 2017
Numarası :

Korkutreis Mah.İlkiz Sok. No:4 Kat:5
THSK Çocuk ve Ergen Sağlığı Daire Başkanlığı

3465719

OKULDA SAĞLIĞIN KORUNMASI VE GELİŞTİRİLMESİ PROGRAMI UYGULAMA KILAVUZU

Ankara, 2017

KATKI VEREN KİŞİ VE KURUMLAR

Prof. Dr. Hilal ÖZCEBE	Hacettepe Üniversitesi Tıp Fakültesi, Halk Sağlığı Anabilim Dalı
Prof. Dr. Deniz ÇALIŞKAN	Ankara Üniversitesi Tıp Fakültesi, Halk Sağlığı Anabilim Dalı
Prof. Dr. Müjgan ALİKAŞİFOĞLU	İstanbul Üniversitesi Cerrahpaşa Tıp Fakültesi, Çocuk Sağlığı ve Hastalıkları Anabilim Dalı, Adolesan Bilim Dalı
Doç. Dr. Çiğdem ÇAĞLAYAN	Kocaeli Üniversitesi Tıp Fakültesi, Halk Sağlığı Anabilim Dalı
Uzm. Dr. Esra ÇÖP	Ankara Çocuk Sağlığı ve Hastalıkları Hematoloji Onkoloji EAH, Çocuk Ruh Sağlığı Kliniği
Prof. Dr. Türkan GÜNAY	Dokuz Eylül Üniversitesi Tıp Fakültesi, Halk Sağlığı Anabilim Dalı
Prof. Dr. Nuray KANBUR	Hacettepe Üniversitesi Tıp Fakültesi, Çocuk Sağlığı ve Hastalıkları Anabilim Dalı, Adolesan Bilim Dalı
Prof. Dr. Yasemin ÖZKAN	Hacettepe Üniversitesi, İktisadi ve İdari Bilimler Fakültesi, Sosyal Hizmet Bölümü
Doç. Dr. Eda PURUTÇUOĞLU	Ankara Üniversitesi, Sağlık Bilimleri Fakültesi, Sosyal Hizmet Bölümü
Doç. Dr. Özden ÜNERİ	Ankara Çocuk Sağlığı ve Hastalıkları Hematoloji Onkoloji EAH, Çocuk Ruh Sağlığı Kliniği
Uzm. Dr. Nilgün ÇAYLAN	Türkiye Halk Sağlığı Kurumu, Çocuk ve Ergen Sağlığı Daire Başkanlığı
Alev ÜSTÜNDAĞ	Türkiye Halk Sağlığı Kurumu, Çocuk ve Ergen Sağlığı Daire Başkanlığı
Dr. Başak TEZEL	Türkiye Halk Sağlığı Kurumu, Çocuk ve Ergen Sağlığı Daire Başkanlığı, Daire Başkanı
Ertuğrul GEÇGİL	Millî Eğitim Bakanlığı, Mesleki ve Teknik Eğitim Genel Müdürlüğü, Daire Başkanı
Murat GÜLŞEN	Millî Eğitim Bakanlığı, Mesleki ve Teknik Eğitim Genel Müdürlüğü
Saniye YILMAZ	Millî Eğitim Bakanlığı, Mesleki ve Teknik Eğitim Genel Müdürlüğü
Millî Eğitim Bakanlığı	Temel Eğitim Genel Müdürlüğü
Millî Eğitim Bakanlığı	Ortaöğretim Genel Müdürlüğü
Millî Eğitim Bakanlığı	Din Öğretimi Genel Müdürlüğü
Millî Eğitim Bakanlığı	Özel Eğitim ve Rehberlik Hizmetleri Genel Müdürlüğü

Millî Eğitim Bakanlığı	Hayat Boyu Öğrenme Genel Müdürlüğü
Türkiye Halk Sağlığı Kurumu	Obezite Diyabet Metabolik Hastalıklar Daire Başkanlığı
Türkiye Halk Sağlığı Kurumu	Tütün ve Diğer Bağımlılık Yapıcı Maddelerle Mücadele Daire Başkanlığı
Türkiye Halk Sağlığı Kurumu	Kronik Hastalıklar Yaşlı Sağlığı ve Engelliler Daire Başkanlığı
Türkiye Halk Sağlığı Kurumu	Ruh Sağlığı Programları Daire Başkanlığı
Türkiye Halk Sağlığı Kurumu	Toplum Sağlığı Hizmetleri Daire Başkanlığı
Türkiye Halk Sağlığı Kurumu	Aile Hekimliği Eğitim ve Geliştirme Daire Başkanlığı
Türkiye Halk Sağlığı Kurumu	Aile Hekimliği Uygulama Daire Başkanlığı
Türkiye Halk Sağlığı Kurumu	Çevre Sağlığı Daire Başkanlığı
Türkiye Halk Sağlığı Kurumu	Aşı ile Önlenebilir Hastalıklar Daire Başkanlığı
Türkiye Halk Sağlığı Kurumu	Bulaşıcı Hastalıklar Daire Başkanlığı
Türkiye Halk Sağlığı Kurumu	Zoonotik ve Vektörel Hastalıklar Daire Başkanlığı
Sağlık Bakanlığı	Türkiye İlaç ve Tıbbi Cihaz Kurumu
Sağlık Bakanlığı	Sağlığın Geliştirilmesi Genel Müdürlüğü, Sağlık İletişimi Daire Başkanlığı
Türkiye Halk Sağlığı Kurumu	Ankara Halk Sağlığı Müdürlüğü

İÇİNDEKİLER	Sayfa
GİRİŞ	1
TANIMLAR ve KISALTMALAR	4
BÖLÜM I: GENEL İLKELER	5
BÖLÜM II: PROGRAM DEĞERLENDİRME ESASLARI VE İŞ AKIŞLARI	6
A. Değerlendirme Öncesi Hazırlıklar	6
B. Değerlendirme	9
C. Sonuç ve Raporlama	17
BÖLÜM III. EKLER	18
Ek-1. Çocuk ve Ergen İzlemleri Özet Tablo	19
Ek-2a. Okul Sağlığı Yönetim Ekibi	20
Ek-2b. Örnek Okul Sağlığı Planı	21
Ek-3. Form 1. Öğrenci Muayene/İzlem Bildirim Formu	22
Ek-4. Form 2. Okul Değerlendirme Formu	23
Ek-5. Form 3. Program Bileşenleri Değerlendirme Formu	28
Ek-6. Form 3. Program Bileşenleri Değerlendirme Formu (Bağımsız Anaokulları İçin)	34
Ek-7. Form 4. Okulda Sağlığın Korunması ve Geliştirilmesi Programı İl Değerlendirme Sonuçları	40

GİRİŞ

Okul sağlığı; öğrencilerin ve okul çalışanlarının sağlığının değerlendirilmesi, geliştirilmesi, sağlıklı okul yaşamının sağlanması ve sürdürülmesi, öğrenciye ve dolayısıyla topluma sağlık eğitiminin verilmesi için yapılan çalışmaların tümü olarak tanımlanmaktadır. Türkiye’de 2015-2016 öğretim yılı verilerine göre okul öncesi, ilkokul, ortaokul ve lise kademelerinde 17.588.958 öğrenci bulunmaktadır.

Ülkemizde okul sağlığı çalışmaları, 1930 yılında çıkarılan 1593 sayılı Umumi Hıfzıssıhha Kanunu ile başlatılmıştır. Halen okul sağlığı alanında, farklı kurum ve kuruluşlar tarafından çeşitli konularda aktif olarak yürütölen pek çok program ve proje bulunmaktadır. Okul sağlığı ile ilişkili olan programların başlıcaları ve hangi birimlerce yürütöldüğü aşağıda listelenmiştir:

Tablo 1. Okul Sağlığı kapsamında yürütölen Program/Projeler

Program/Proje Adı	Program/Proje Sorumlusu
Ağız ve Diş Sağlığı Eğitimi ve Koruyucu Ağız Diş Sağlığı Çalışmaları	THSK, Toplum Sağlığı Hizmetleri Daire Başkanlığı MEB, Meslekî ve Teknik Eğitim Genel Müdürlüğü
Beslenme Dostu Okul Programı	THSK, Obezite Diyabet Metabolik Hastalıklar Daire Başkanlığı MEB, Meslekî ve Teknik Eğitim Genel Müdürlüğü
Beyaz Bayrak Projesi	THSK, Çevre Sağlığı Daire Başkanlığı MEB, Meslekî ve Teknik Eğitim Genel Müdürlüğü
Büyüme Gelişmenin İzlenmesi Programı	THSK, Çocuk ve Ergen Sağlığı Daire Başkanlığı MEB, Meslekî ve Teknik Eğitim Genel Müdürlüğü
Fiziksel Aktivite Uygunluk Karnesi	THSK, Obezite Diyabet Metabolik Hastalıklar Daire Başkanlığı MEB, Meslekî ve Teknik Eğitim Genel Müdürlüğü
Okul Çağı Çocuklarının Aşılamaları	THSK, Aşı ile Önlenebilir Hastalıklar Daire Başkanlığı MEB, Meslekî ve Teknik Eğitim Genel Müdürlüğü
Okul Çağı Çocuklarında İşitme Tarama Programı	THSK, Çocuk ve Ergen Sağlığı Daire Başkanlığı MEB, Meslekî ve Teknik Eğitim Genel Müdürlüğü
Okulda Sağlığın Korunması ve Geliştirilmesi Programı	THSK, Çocuk ve Ergen Sağlığı Daire Başkanlığı MEB, Meslekî ve Teknik Eğitim Genel Müdürlüğü
Okullarda Diyabet Eğitimi Programı	THSK, Obezite Diyabet Metabolik Hastalıklar Daire Başkanlığı MEB, Meslekî ve Teknik Eğitim Genel Müdürlüğü
Okul Sütü Programı	THSK, Obezite Diyabet Metabolik Hastalıklar Daire Başkanlığı MEB, Temel Eğitim Genel Müdürlüğü
Okullarda Şiddetin Önlenmesine Yönelik Çalışmalar	MEB, Özel Eğitim ve Rehberlik Hizmetleri Genel Müdürlüğü
Türkiye Bağımlılıkla Mücadele Eğitim Programı	Yeşilay MEB, Hayat Boyu Öğrenme Genel Müdürlüğü

Okul sağlığı çalışmalarının başarısı, sağlık ve eğitim sistemlerinin işbirliği ve entegrasyonu ile mümkündür. Bu amaçla 17.05.2016 tarihinde T.C. Millî Eğitim Bakanlığı (MEB) ve T.C. Sağlık Bakanlığı (SB) arasında ‘‘Okul Sağlığı Hizmetleri işbirliği Protokolü’’ imzalanmıştır. Çağdaş okul sağlığı programlarında bütüncül yaklaşım büyük önem taşımaktadır. Ülkemizdeki okul sağlığı yaklaşımının daha geniş kapsamlı ve bütüncül olması için çalışmalar başlatılmış olup, ilgili Bakanlıklar, akademisyenler, kamu kurum ve kuruluşlarının katılımıyla Bilim Kurulu ve Yönlendirme Komitesi oluşturulmuştur. Hazırlık çalışmalarının ardından her iki Bakanlık arasında varılan mutabakat ile ‘‘Okulda Sağlığın Korunması ve Geliştirilmesi Programı’’ başlatılmıştır. Bu Program, okullarda řu ana kadar okul sağlığı kapsamında yrtlen ve yürütülecek olan tüm program ve projelerin çerçevesini oluşturacak şekilde tasarlanmıştır. Söz konusu Programın, lkemizin okul sağlığı modelini oluşturması hedeflenmiştir.

alışmalar 6 başlık altında toplanmıştır:

- Sağlık Hizmetleri,
- Sağlıklı ve Güvenli Okul evresi,
- Sağlıklı Beslenme,
- Sağlık Eğitimi,
- Fiziksel Aktivite,
- Aile/Toplum Katılımı

şekil-1. Okulda Sağlığın Korunması ve Geliştirilmesi Programı Bileşenleri

Yukarıda bahsedilen 6 başlık programın temel bileşenlerini oluşturmaktadır. Her bir bileşen kapsamında formlar oluşturulmuştur (Tablo 2). Formlarda yer alan tüm maddelerin okullar tarafından mutlaka yerine getirilmesi beklenmektedir.

Tablo 2. Okulda Sağlığın Korunması ve Geliştirilmesi Programı Bileşenleri ve ilgili Değerlendirme Formları

Bileşen Adı	Bileşen Formu
Sağlık Hizmetleri*	Form 3a**
Sağlıklı ve Güvenli Okul Çevresi	Form 3b**
Sağlıklı Beslenme	Form 3c**
Sağlık Eğitimi*	Hazırlık çalışmaları devam etmektedir.
Fiziksel Aktivite	Hazırlık çalışmaları devam etmektedir.
Aile/Toplum Katılımı	Hazırlık çalışmaları devam etmektedir.

* Okul çalışanlarının sağlığı ile ilgili çalışmalar, "Sağlık Hizmetleri" ve "Sağlık Eğitimi" bileşenleri, psikososyal danışmanlık hizmetleri de "Sağlık Hizmetleri" bileşeni altında değerlendirilecektir.

**Bkz. Bölüm III Ekler

TANIMLAR ve KISALTMALAR

HSM: Halk Sağlığı M¼d¼rl¼ę¼,

İl Koordinat¼r¼: İl Millî Eğitim M¼d¼rl¼kleri ve Halk Sağlığı M¼d¼rl¼kleri b¼nyesinde Şube M¼d¼r¼ d¼zeyinde belirlenen kiŐileri,

İl ve İlçe Okul Sağlığı Kurulları: İl Hıfzıssıhha Kurulu kararıyla; illerde Vali/Vali Yardımcısı ve ilçelerde Kaymakam başkanlığında, illerde HSM ve İl Millî Eğitim M¼d¼rl¼ę¼, ilçelerde TSM ve İlçe Millî Eğitim M¼d¼rl¼ę¼'n¼n katılımı ile oluŐturulacak kurulları tanımlar. Gerekli g¼r¼ld¼ę¼ hallerde diğer ilgili İl/ilçe kurum temsilcileri (Gençlik ve Spor M¼d¼rl¼ę¼, Tarım Gıda ve Hayvancılık M¼d¼rl¼ę¼, Emniyet M¼d¼rl¼ę¼, Jandarma Komutanlığı, Yerel Y¼netimler, Üniuersiteler gibi) ve/veya idari amirlerinin katılımı sağlanabilir.

MEB: Millî Eğitim Bakanlığı'nı,

Okul Değerlendirme Ekibi: Okulda Sağlığın Korunması ve Geliştirilmesi Programı Uygulama kılavuzu ekinde yer alan formları kullanarak okullarda değerlendirme yapan İlçe Millî Eğitim M¼d¼rl¼ę¼nden 2 (iki) ve Toplum Sağlığı Merkezinden 2 (iki) kişi olmak üzere 4 (d¼rt) kiŐiden oluşan ekibi (İl ve ilçelerde değerlendirilmesi gereken okul ve personel sayıları dikkate alınarak birden fazla değerlendirme ekibi oluŐturulabilir),

Okul/Kurum Çalışanları: Millî Eğitim Bakanlığı'na bağlı okul ve kurumlarda çalışanları,

Okul/Kurum: Millî Eğitim Bakanlığı'na bağlı resmi ve özel; okul¼ncesi (anaokulu), ilkokul, ortaokul ve liseler, pansiyonlu okullar ile mesleki eğitim merkezleri, özel eğitim iş uygulama merkezleri, özel eğitim mesleki eğitim merkezlerini,

¼ęrenci: Millî Eğitim Bakanlığı'na bağlı okul ve kurumlarda ¼ęrenim g¼rmekte olan çocukları,

Pansiyon: Okullarda yatılı olarak ¼ęrenim g¼ren ¼ęrencilerin barınma, beslenme, et¼t ve diğer sosyal ihtiyaçlarının karŐılandıęı yeri,

SB: Sağlık Bakanlığı'nı,

THSK: T¼rkiye Halk Sağlığı Kurumu'nu,

TSM: Toplum Sağlığı Merkezi'ni ifade eder.

BÖLÜM I: GENEL İLKELER

- I. İllerde Okulda Sağlığın Korunması ve Geliştirilmesi Programının yürütülmesinden; Sağlık Bakanlığı adına Halk Sağlığı Müdürlükleri (HSM) ve Toplum Sağlığı Merkezleri (TSM), Millî Eğitim Bakanlığı adına ise İl/İlçe Millî Eğitim Müdürlükleri sorumludur.
- II. Kurumlar arası verimli ve eşgüdüm içerisinde hareket edilmesi açısından, okul sağlığı çalışmalarında Valilik, HSM ve İl Millî Eğitim Müdürlükleri arasında istişarenin artırılması önem taşımaktadır. İl Hıfzıssıhha Kurulu kararıyla; illerde Vali/Vali Yardımcısı ve ilçelerde Kaymakam başkanlığında, illerde HSM ve İl Millî Eğitim Müdürlüğü, ilçelerde TSM ve İlçe Millî Eğitim Müdürlüğü'nün katılımı ile İl ve İlçe Okul Sağlığı Kurulları oluşturulacaktır. Gerekli görüldüğü hallerde diğer ilgili İl/İlçe kurum temsilcilerinin (Gençlik ve Spor Müdürlüğü, Tarım Gıda ve Hayvancılık Müdürlüğü, Emniyet Müdürlüğü, Jandarma Komutanlığı, Yerel Yönetimler, Üniversiteler gibi) katılımı sağlanabilir. Bu kurulların, İl/İlçenin okul sağlığı çalışmalarını planlamak ve yapılan çalışmaları değerlendirmek amacıyla en az yılda 2 kez toplanması sağlanmalıdır.
- III. Okulda Sağlığın Korunması ve Geliştirilmesi Programı kapsamında çalışmaların yürütülmesi ve sonuçların raporlanmasında; Okul Sağlığı Hizmetleri İşbirliği Protokolü, Uygulama Kılavuzu, 25.01.2013 tarihli ve 28539 sayılı Aile Hekimliği Uygulama Yönetmeliği, 05.02.2015 tarihli ve 29258 sayılı Toplum Sağlığı Merkezi ve Bağlı Birimler Yönetmeliği ve ilgili diğer mevzuat esas alınacaktır.
- IV. Okullarda yapılacak izleme ve değerlendirme çalışmaları TSM ve İlçe Millî Eğitim Müdürlüğü tarafından eşgüdümlü gerçekleştirilecektir. İlçe Millî Eğitim Müdürlüğü; TSM'ler tarafından okullarda yapılacak izleme ve değerlendirme çalışmalarını okul yönetimlerine önceden bildirecek, okullarda gerekli hazırlıkların yapılmasını sağlayacak, izleme ve değerlendirme çalışmalarına katılacaktır.
- V. HSM'lerde Okulda Sağlığın Korunması ve Geliştirilmesi Programı; Çocuk, Ergen, Kadın ve Üreme Sağlığı Hizmetleri, Toplum Sağlığı Hizmetleri, Aile Hekimliği Uygulama, Çevre Sağlığı Şube/Birimlerince ve okul sağlığı konusunda çalışmalar yapan diğer şube ya da birimlerce eşgüdümlü olarak yürütülecektir.
- VI. HSM'lerde Okulda Sağlığın Korunması ve Geliştirilmesi Programının koordinasyonu ve sekreteryası, Bulaşıcı Olmayan Hastalıklar Programlar ve Kanser Şubesi (varsa Çocuk, Ergen, Kadın ve Üreme Sağlığı Hizmetleri Şubesi) tarafından yapılacaktır. İl Millî Eğitim Müdürlüğünde ise programın koordinasyonu ve sekreteryası Okul Sağlığı Hizmetlerinden sorumlu Şube Müdürlüğü aracılığı ile gerçekleştirilecektir.
- VII. İl düzeyinde Programa ait sonuçlar, eğitim- öğretim yılı sonunda yılda bir kez Form 4 doldurularak SB ve MEB'e bildirilecektir. Türkiye Halk Sağlığı Kurumu, Çocuk ve Ergen Sağlığı Daire Başkanlığına yapılacak bildirimler, Halk Sağlığı Müdürlüğü Bulaşıcı Olmayan Hastalıklar Programlar ve Kanser Şubesi (varsa Çocuk, Ergen, Kadın ve Üreme Sağlığı Hizmetleri Şubesi) aracılığı ile; Millî Eğitim Bakanlığı, Mesleki ve Teknik Eğitim Genel Müdürlüğü, Öğrenci İşleri ve Sosyal Etkinlikler Daire Başkanlığı'na yapılacak bildirimler ise İl Millî Eğitim Müdürlüğü Okul Sağlığı Hizmetlerinden sorumlu Şube Müdürlüğü aracılığı ile gerçekleştirilecektir.

BÖLÜM II: PROGRAM DEĞERLENDİRME ESASLARI VE İŞ AKIŞLARI

Program kapsamında okul değerlendirmeleri için okulların açık olduğu dönemde (eğitim-öğretim takvimi içinde), okul ziyaretleri gerçekleştirilecek olup, bu kapsamda “Bölüm III. Ekler”de yer alan formlar kullanılacaktır. Okul Sağlığı Değerlendirme Ekibi; TSM ve İlçe Millî Eğitim Müdürlüğü tarafından görevlendirilen ikişer yetkilinin katılımı ile oluşturulacaktır. Söz konusu değerlendirme ekibi; Toplum Sağlığı Merkezi ve Bağlı Birimler Yönetmeliği’nde belirtilen görev tanımları kapsamında TSM sorumlu hekiminin uygun gördüğü TSM çalışanları ve İl/İlçe Millî Eğitim Müdürlüğü tarafından görevlendirilen öğretmenlerden (Sağlık Hizmetleri Alan Öğretmeni, Sağlık Bilgisi ya da Biyoloji öğretmenleri gibi) oluşacaktır.

A. DEĞERLENDİRME ÖNCESİ HAZIRLIKLAR

1. TSM ve İlçe Millî Eğitim Müdürlüğü’nün Hazırlıkları

İl ve İlçe Okul Sağlığı Kurullarında alınan kararlar doğrultusunda, TSM ve İlçe Millî Eğitim Müdürlüğü Program sorumluları eğitim- öğretim yılı başında, yapılacak çalışmalar ve okul değerlendirmeleri için planlama yapmalı ve takvim oluşturmalıdır. Planlama yapılırken; bölgenin okul sağlığı verileri, gereksinim ve öncelikleri dikkate alınmalıdır.

2. Okula Bilgi Verilmesi

Öncelikle TSM ve İlçe Millî Eğitim Müdürlüğü, bölgelerinde bulunan okullara, Okulda Sağlığın Korunması ve Geliştirilmesi Programını tanıtmalıdır. Yapılacak tanıtımda, Programın amaç, hedef ve beklentileri açıklanmalı ve okulların yapması gereken hazırlıklar hakkında bilgi verilmelidir.

İlçe Millî Eğitim Müdürlüğü; Okul Sağlığı Değerlendirme Ekibi tarafından okullarda yapılacak izleme ve değerlendirme çalışmalarını okul yönetimlerine önceden bildirmeli, okullarda gerekli hazırlıkların yapılmasını sağlamalıdır.

3. Okul Yönetiminin Hazırlığı

Program kapsamında;

- a) Okul yönetimi, Program bileşenlerinin (Sağlık Hizmetleri, Sağlıklı ve Güvenli Okul Çevresi, Sağlıklı Beslenme- Form-3) gereklerini yerine getirmelidir.
- b) Okulun, bir idareci, bir öğretmen, bir öğrenci, bir okul aile birliği üyesinden oluşan Okul Sağlığı Yönetim Ekibi olmalıdır. Okulda bulunduğu takdirde sağlık çalışanı ve rehber öğretmen ekibin doğal üyesidir.
- c) Okulun, okul sağlığını geliştirmek için hazırlanmış okula özgü “Okul Sağlığı Planı” (Ek-2b) olacaktır. Bu planda; okul sağlığı kapsamında yapılacak tüm çalışmaların amaç ve hedefleri belirlenecek ve bu amaç ve hedeflere yönelik etkinlikler hazırlanacaktır.
- d) Öğrencilerin aile hekimleri tarafından periyodik muayene ve izlemlerinin yapılması sağlanmalı, aile hekimliği birimlerinden okula iletilen ve muayenenin yapıldığını gösteren Form-1 okulda saklanmalı, kayıt altına alınmalıdır. Öğrenci izlemleri, yaşa özel çocuk-ergen izlemi olarak değerlendirilmeli ve izlem yıl içinde öğrenci ve ailenin uygun

oldukları bir zamanda gerçekleştirilebilmelidir. İzlemlerin yapılabileceği uygun yaş aralıkları Ek-1 Çocuk ve Ergen İzlemleri Özet Tablo bölümünde belirtilmiştir.

- e) Okul yönetimi, değerlendirme öncesinde, yapılan iş ve işlemlerle ilgili tüm dokümanları içeren dosyayı hazırlamalıdır. Dosya içerisinde;
- Okul Sağlığı Yönetim Ekibi üye listesi (Ek 2a),
  - Okul Sağlığı Planı (Ek 2b),
  - Öğrenci muayene, aşı ve tarama sonuçlarının sayısal verileri,
  - Rehberlik hizmetleri planı, raporları/kayıtları, sayısal verileri,
  - Sağlıkla ilgili konularda öğrenci, okul çalışanları ve velilere yönelik olarak yapılan eğitimlere ait dokümanlar ve kayıt/katılım formları,
  - Program kapsamında gerçekleştirilen etkinliklere ait belgeler (fotoğraf, kayıt/katılım formları, afiş ve broşür gibi),
  - Kantin, yemekhane, kafeterya, büfe, çay ocağı ve pansiyon vb. çalışanlarının hijyen eğitimi belgeleri,
  - Okul tarafından, yemekhane, kantin, kafeterya, büfe, çay ocağı ve gıda depolarının “Okul Kantinlerinde Satılacak Gıdalar ve Eğitim Kurumlarındaki Gıda İşletmelerinin Hijyen Yönünden Denetlenmesi Genelgesi” eklerinde yer alan Kontrol ve Denetim Formu” ile en az ayda bir kez denetlendiğine dair belgeler,
  - Personel ilkyardım sertifikaları,
  - Varsa Beslenme Dostu Okul ve/veya Beyaz Bayrak sertifikalarının birer örneği yer almalıdır.

Değerlendirme öncesi okul yönetimi tarafından dosya tamamlanmış olmalı ve değerlendirme ekibine sunulmalıdır. Dosyanın eksik olması veya hazır olmaması durumunda okul değerlendirmesi başlatılmamalıdır.

FORM-1: ÖĞRENCİ MUAYENE/İZLEM BİLDİRİM FORMU (EK-3)

- Form 1, öğrencilerin bağlı buldukları aile hekimleri tarafından yaş grubuna uygun periyodik olarak yapılan sağlık değerlendirmelerinin okula bildirilmesi amacıyla kullanılmaktadır.
- 25.01.2013 tarihli ve 28539 sayılı Aile Hekimliği Uygulama Yönetmeliği ve Okul Sağlığı Hizmetleri İşbirliği Protokolü gereğince öğrencilerin aile hekimleri tarafından her yıl periyodik muayene/ izlemleri yapılmalıdır.
- Muayene/izlem Bakanlıkça yayımlanan rehberler (Bebek Çocuk Ergen İzlem Protokolleri) doğrultusunda yapılmalı ve veriler Aile Hekimliği Bilgi Sistemine girilmeli, Form 1'in bir çıktısı aileye verilerek okula iletilmelidir.

- Muayene/izlem sırasında aile hekimi tarafından Bebek Çocuk Ergen İzlem Protokolleri doğrultusunda yapılacak hizmetlere ilişkin özet tablo Ek-1’de yer almaktadır.
- “Okul/Öğretmen Bilgilendirme Notu” bölümü; muayene bitiminde gerekli durumlarda (akut, kronik hastalık, bulaşıcı hastalıklar, engellilik gibi) muayeneyi yapan hekim tarafından doldurulur. Yazılan not hakkında hekim tarafından aile ve çocuğa gerekli açıklama yapılmalı ailenin ve çocuğun görüşü alınmalıdır.
- Okula iletilen formlar, okul yönetimi tarafından uygun koşullarda saklanmalıdır.
- Okullarda yapılacak izleme ve değerlendirme çalışmaları sırasında okuldaki öğrenci muayenelerine ait sonuçlar, Form 2.c Okula Kayıt/Periyodik İzlem Muayenesi Yapılan Öğrenci Sayısı ve Yüzdesi” (Ek 4) bölümü için sayısal veri olarak Okul Sağlığı Değerlendirme Ekibine sunulmalıdır.

4. Eksiklerin Giderilmesi

Okul yönetimi, değerlendirme ziyareti öncesinde, Form-2 ve Form-3’ü, kendi kendine değerlendirme formu olarak kullanabilir. Bu değerlendirme sonucuna göre, Okulda Sağlığın Korunması ve Geliştirilmesi Programı ile ilgili eksikliklerinin giderilmesi sağlanmalıdır.

5. Ailelerin Bilgilendirilmesi

Okul yönetimi, Program kapsamında yapılacak çalışmalar ile ilgili olarak web sayfasından duyuru ve bilgilendirme, SMS, bilgi notları ve broşür gibi farklı yöntemler kullanarak aileleri bilgilendirmelidir.

B. DEĞERLENDİRME

FORM-2: OKUL DEĞERLENDİRME FORMU

1. Form, değerlendirme ekibi tarafından okul/kurum ziyareti sırasında doldurulacaktır.
2. Aynı kampüs içinde bulunan farklı kademedeki okul/kurumların her biri için ayrı form doldurulacaktır.
3. Değerlendirmelerde okul/kurum ve eklentileri (pansiyon, yemekhane, kantin, büfe, çay ocağı, atölye vb) dikkate alınacaktır.
4. “**2.a Öğrenci Sayısı**” bölümü doldurulurken izleme ve değerlendirme yapılan okul/kurum öğrencileri ile ilgili sayısal veriler girilecektir.
5. “**2.b Okul/Kurum Çalışanı Sayısı**” bölümü doldurulurken izleme ve değerlendirme yapılan okul/kurum çalışanları ile ilgili sayısal veriler girilecektir.
6. “**2.c Periyodik İzlem/ Muayenesi Yapılan Öğrenci Sayısı ve Yüzdesi**” bölümü doldurulurken izleme ve değerlendirme yapılan okul/kurumda bulunan öğrencilerin periyodik izlem/ muayene formları dikkate alınarak doldurulacaktır.
7. “**2.d Taramalar**” bölümü doldurulurken tarama programları verileri kullanılacaktır. İzleme ve değerlendirme yapılan okul/kurum kademesi, belirtilen tarama programlarının uygulanmasını gerektirmiyorsa, alan boş bırakılacaktır. Belirtilen taramalar dışında tarama yapılan okul/kurumlar için “diğer” kısımları doldurulacak olup, eklenen alanların yetersiz kalması durumunda yeni bir tablo eklenerek yapılan taramalar kaydedilecektir.
8. “**2.e Okul Aşılamaları**” bölümü doldurulurken ilkokul 1. sınıf ve ortaokul 8. sınıfta yapılan aşılama verileri kullanılacaktır. Belirtilen aşılarda (anasınıfı, kampanya, salgın vb.) aşılama çalışması yapıldığında, “diğer” bölümüne kaydedilecektir.
9. “**2.f Dağıtılan Materyal**” bölümü doldurulurken izleme ve değerlendirme yapılan okul/kurumda dağıtılan afiş, broşür ve kitap sayıları belirtilecektir. Söz konusu materyaller dışında dağıtım yapılan dokümanlar için “diğer” bölümü doldurulacaktır.
10. “**2.g Eğitimler**” bölümü doldurulurken izleme ve değerlendirme yapılan okul/kurumda sağlığın korunması ve geliştirilmesi kapsamında; öğrenci, veli ve okul çalışanlarına yönelik yapılan tüm eğitimler ile ilgili sayısal bilgilere yer verilecektir.

FORM-3: PROGRAM BİLEŞENLERİ DEĞERLENDİRME FORMU

Okul Değerlendirme Ekibi tarafından, “Sağlık Hizmetleri, Sağlıklı ve Güvenli Okul Çevresi ve Sağlıklı Beslenme” bileşenleri kapsamında değerlendirme yapılacaktır. Formlarda yer alan her bir bileşene ait maddelerin tamamının okul/kurumlar tarafından yerine getirilmesi beklenmektedir. Bileşenler kapsamında herhangi bir maddenin eksik olması durumunda okul/kurumun söz konusu bileşenin gerekliliklerini sağlamadığı kabul edilir. Bağımsız anaokullarının değerlendirilmesi sırasında, Ek-6’da yer alan bağımsız anaokulları için oluşturulmuş formlar kullanılmalıdır.

3a. Sağlık Hizmetleri

1. Okul Sağlığı Planında sağlık hizmetlerini içeren amaç ve hedefler belirlenmiştir.

Okulun, okul sağlığını geliştirmek için Okul Sağlığı Yönetim Ekibi tarafından hazırlanmış okula özgü bir yıllık “Okul Sağlığı Planı” olmalıdır. Okul Sağlığı Planında; öğrencilerin ve okul çalışanlarının ihtiyaçlarına yönelik sağlık hizmetleri ile ilgili yapılacak çalışmaları içeren amaç ve hedeflere yer verilmelidir. Bunlar, hem okul sağlığını geliştirmeyi hem de öğrenci, aile ve okul çalışanlarının sağlık düzeyini yükseltmeyi amaçlamalıdır.

Hedeflerin belirlenmesinin ardından her bir hedefe ulaşmak için etkinlikler belirlenmelidir. Örneğin; öğrencilerin periyodik muayene/izlem oranlarını arttırmak bir hedef iken, “öğrencilerin periyodik muayene/izlem için aile hekimlerine yönlendirilmeleri, ailelerin çeşitli yöntemlerle bilgilendirilmesi” bu hedefe ulaşmak için yapılacak etkinlikler olarak değerlendirilebilir.

Etkinlikler için takvim oluşturulmalı ve eğitim-öğretim döneminde yerini almalıdır. Zaman çizelgesi etkinliğin uygulanacağı tarihi veya tarih aralığını göstermelidir. plan oluşturulurken Ek-2b Okul Sağlığı Planı örneğinden yararlanılabilir.

2. Okul/kurumun Okul Sağlığı Yönetim Ekibi vardır.

Okulun, Okul Sağlığı Yönetim Ekibi olmalıdır. Okul Sağlığı Yönetim Ekibi; bir idareci, bir öğretmen, bir öğrenci, bir okul aile birliği üyesinden oluşmalıdır. Okulda bulunduğu takdirde sağlık çalışanı ve rehber öğretmen ekibin doğal üyesidir. Okul Sağlığı Yönetim Ekibi, okulda yapılacak sağlık ile ilgili çalışmaların planlanması, uygulanması, izlenmesi ve değerlendirilmesinden sorumludur.

3. Okul/kurumun yıllık rehberlik hizmetleri çerçeve planı hazırlanmıştır.

Rehberlik Hizmetleri Çerçeve Planı, MEB tarafından yayımlanmış olan Okullarda Rehberlik ve Psikolojik Danışma Hizmetleri Kılavuzuna uygun olarak hazırlanmış olmalıdır.

4. Okul/kurumda ilkyardım dolabı vardır.

Okul/kurumda, TSE standartlarına uygun ve son kullanım tarihi geçmemiş malzemelerin bulunduğu ilkyardım dolabı olmalıdır.

5. Okul/kurum TSM ile işbirliği yaparak sağlık hizmetlerini koordine etmektedir.

Okul yönetimi, okul sağlığı kapsamında yapılacak çalışmaların planlama, uygulama ve koordinasyonu için bölgedeki TSM ile işbirliği yapmalıdır.

6. Okul/kurumdaki tüm öğrencilerin aile hekimleri tarafından yapılan yıllık periyodik muayenelerinin takibi yapılmakta ve bu bilgi TSM ile paylaşılmaktadır.

Tüm öğrencilerin, aile hekimleri tarafından yapılan periyodik muayeneleri sonrasında okula gönderilen formlar (Form-1) düzenli olarak okul yönetimi tarafından kayıt altına alınmalı ve bu kayıtlar Form 2.c Okula Kayıt/Periyodik İzlem Muayenesi Yapılan Öğrenci Sayısı ve Yüzdesi” (Ek 4) bölümü için sayısal veri olarak kullanılmalıdır. Elde edilen sayısal bilgiler okul değerlendirmeleri sırasında ve gerekli durumlarda Okul Sağlığı Değerlendirme Ekibi ile paylaşılmalıdır.

7. Tarama, aşılama ve koruyucu ağız diş sağlığı çalışmaları öncesinde, bilgi notları ailelere ulaştırılmakta ve uygulama öncesinde TSM personeline bildirilmektedir.

Okul/kurumda tarama, koruyucu ağız diş sağlığı çalışmaları yapılmadan önce, yapılacak çalışma ile ilgili aile bilgilendirme formları, broşürleri ve onam formları ailelere ulaştırılmalıdır. Ailelerden geri toplanan formlar uygulamaya başlanmadan önce TSM' den gelen sağlık personeline bildirilmelidir. Okul/kurumda uygulanacak aşılardan önce ailelere "Veli bilgi notu" gönderilerek, aileden aşıya mani bir durumun olması, aşının daha önce uygulanması gibi durumlar ile velinin çocuğuna aşı uygulamasını istememesi durumunun yazılı beyanı istenir. Ailelerden geri toplanan bu notlar uygulamaya başlanmadan önce TSM'den gelen sağlık personeline bildirilmelidir.

8. Öğrencilerin okul/kurumda yapılan sağlık muayene ve taramaları sonucunda elde edilen sağlık verileri (boy uzunluğu/vücut ağırlığı ölçümleri, tarama sonuçları, aşılama bilgileri vb.) e-okul sistemine girilmekte, takip edilmekte ve velilerle paylaşılmaktadır.

Öğrencilerin okul/kurumda yapılan boy uzunluğu/vücut ağırlığı ölçümleri, tarama sonuçları ve aşılama bilgileri gibi sağlık verileri/sonuçları e-okul sistemine düzenli girilmeli, izlenmeli, öğrencinin kendisi ve velilerle paylaşılmalıdır. Herhangi bir sebeple öğrenciye aşı, tarama vb uygulanamaması durumunda (velinin reddetmesi, uygulama gününde öğrencinin okulda olmaması, öğrencide aşı/tarama uygulamasına mani başka bir durum varlığı gibi) velilerin bilgilendirilmesi ve aile hekimliği birimine başvurarak aşı uygulanmasının sağlanması sağlanmamış çocuk kalmaması açısından önem taşımaktadır.

9. Okul/kurum çalışanları, periyodik muayenenin yapılması için kayıtlı oldukları aile hekimlerine başvurmaları yönünde teşvik edilmektedir.

Okul çalışanlarının sağlığı, sağlıklı bir okul ortamının oluşturulması için gereklidir. Bu nedenle okul çalışanlarının da belirli aralıklarla sağlık kontrolünden geçmeleri hem öğrencilere rol model olunması hem de sağlığın korunması ve geliştirilmesi açısından önemlidir.

10. Risk grubundaki öğrencilerin (özel politika gerektiren öğrenciler) velileri ile görüşmeler/bilgilendirme faaliyetleri yapılarak sağlık kuruluşlarına yönlendirilmektedir.

Görme-ışitme sorunu, kronik hastalıklar, engellilik ve psiko-sosyal problemler gibi öğrenme güçlüğü, okul başarısızlığı ve uyum sorunları yaratabilecek durumu olan öğrencilerin velileri ile görüşmeler yapılmalı ve okul ortamında gerekli önlemler alınmalıdır. Bu çocukların takibi sağlık kurum ve kuruluşları ile işbirliği içerisinde yapılmalıdır.

11. Okul bünyesinde rehber öğretmen ve rehberlik servisi vardır.

Yürürlükte olan Millî Eğitim Bakanlığı Rehberlik ve Psikolojik Danışma Hizmetleri Yönetmeliği'ne göre okul yönetimi tarafından rehberlik ve psikolojik danışma hizmetlerini yürütmek üzere, rehberlik ve psikolojik danışma servisi kurulmuş olmalıdır. Okul içerisinde hizmetin özellikleri açısından uygun fizikî ortam ve gerekli donanım sağlanır.

12. Rehberlik hizmetleri kayıtları uygun şekilde tutulmakta ve saklanmaktadır.

Rehberlik hizmetleri kapsamında yapılan iş ve işlemler düzenli olarak kayıt altına alınmalı ve kişisel bilgilerin gizliliği göz önünde bulundurulmalıdır.

13. Tütün ve/veya diğer bağımlılık yapıcı madde kullanımı olan veya olduğu düşünülen öğrencilerin rehber öğretmenle görüşmesi sağlanmaktadır.

Tütün ve/veya diğer bağımlılık yapıcı madde kullanımı olan veya olduğu düşünülen öğrenciler ilk olarak okulunun rehber öğretmeni ile yoksa ulaşılabilecek en yakın rehber öğretmenle görüştürülmelidir. Rehber öğretmenin aldığı eğitim doğrultusunda süreci yönetmesi sağlanmalıdır. Sağlık kurum ve kuruluşları ile işbirliği yapılmalıdır.

14. Öğrencilerin sağlık kayıtları uygun şekilde saklanmaktadır.

Okul/kurumda, öğrencilerin sağlık kayıtlarının tutulduğu, kişisel bilgilerin gizliliğini garanti altına alan uygun bir olanak (öğrenci sağlık dosyası, e-okul gibi) sağlanmalıdır.

15. Okul/kurumda ve pansiyonlarda sağlıklı yaşam kültürü oluşturmaya ve olumlu sağlık davranışı geliştirmeye yönelik görsel materyaller öğrenci ve okul çalışanlarının görebileceği yerde asılıdır.

Öğrenci, okul çalışanı ve velilere yönelik sağlıklı yaşam kültürü oluşturmaya ve olumlu sağlık davranışı geliştirmeye yönelik; sağlıklı beslenme, spor etkinlikleri, periyodik muayene, kişisel hijyen, el yıkama, ağız-diş sağlığı gibi konularda doğru mesajlar içeren poster, afiş gibi materyaller okul içinde uygun yerlere asılmalıdır.

16. Sağlıkla ilgili öğrenci kulüp faaliyetleri yapılmaktadır.

Sağlıkla ilgili öğrenci kulüpleri kurulmuş olmalı ve bu kulüpler sağlıkla ilgili etkinlikler (belirli gün ve haftaların kutlanması, bilgi yarışması, piknik, gezi, yürüyüş, konser, kermes, tiyatro oyunu gibi) düzenlemeleri konusunda okul yönetimi ve çalışanları tarafından desteklenmelidirler.

3b. Sağlıklı ve Güvenli Okul Çevresi

1. Okul Sağlığı Planında sağlıklı ve güvenli okul çevresi hizmetlerini içeren amaç ve hedefler belirlenmiştir.

Okul Sağlığı Planında; öğrencilerin ve okul çalışanlarının ihtiyaçlarına yönelik sağlıklı ve güvenli okul çevresi hizmetleri kapsamında yapılacak çalışmaları içeren amaç ve hedeflere yer verilmelidir. Bunlar, hem okul sağlığını geliştirmeyi hem de öğrenciler, aileler ve okul çalışanlarının sağlık düzeyini yükseltmeyi amaçlamalıdır. Hedeflerin belirlenmesinin ardından her bir hedefin uygulaması için etkinlik/etkinlikler belirlenmelidir. Etkinlikler, hedef doğrultusunda ne yapılacağını göstermelidir. Etkinliklerin zaman çizelgeleri oluşturularak eğitim-öğretim döneminde yerini alması sağlanmalıdır. Zaman çizelgesi etkinliğin uygulanacağı tarihi veya tarih aralığını gösterir. Plan oluşturulurken Okul Sağlığı Planı örneğinden (Ek 2b) yararlanılabilir.

2. Bahçenin etrafı çevrilidir.

Okul bahçesinin etrafı duvar ve demir parmaklık gibi farklı malzeme kullanılarak çevrilmiş olmalıdır.

3. Okul/kurum içinde ve dışında çöp kovaları ve çöplerin toplandığı sistem vardır.

Tüm sınıflarda, her katta ve bahçede en az birer tane çöp kovası bulunmalıdır. Çöpler günlük toplanmalıdır. Bahçede çöplerin toplandığı sistem olmalı ve bu sistem öğrencilerin oyun alanlarından uzakta olmalıdır.

4. Okul/kurumun içi-dışı ve bahçesi düzenli olarak temizlenmekte ve kaydı tutulmaktadır.

Sınıflar, koridorlar, bahçe, kütüphane, laboratuvarlar, atölyeler, yemekhane, kantin, yatakhane ve spor salonu gibi ortak kullanım alanları düzenli olarak temizlenmeli, havalandırılmalı ve temizlik izleme çizelgesi tutulmalıdır. Değerlendirme sırasında, Okul Sağlığı Değerlendirme Ekibi tarafından temizlik izleme çizelgesi de kontrol edilmelidir.

5. Okul/kurumda şebeke suyu kullanılmaktadır.

Şebeke suyu, okulun su deposuna uğramadan direk musluklara verilerek kullanımı sağlanıyor ise numune alınmasına gerek yoktur. Ancak okulun su deposuna giriyor veya su kuyusundan sağlanıyorsa yürürlükte olan İnsani Tüketim Amaçlı Sular Hakkında Yönetmelik (İTASHY)' e göre numune alınması zorunludur.

6. Kuyu/şebeke suyu numuneleri İTASHY' de belirtilen mikrobiyolojik şartları taşımaktadır.

Kuyu/şebeke suyu numuneleri alınmalı ve İTASHY' nin Ek-1'inde yer alan 3 mikrobiyolojik parametreye uygunluğu değerlendirilmelidir.

7. Tuvaletler düzenli olarak temizlenmekte ve kaydı tutulmaktadır.

Okulda bulunan tüm tuvaletler günde en az iki kere temizlenmeli ve tuvalet temizlik izleme çizelgesi tutulmalıdır. Değerlendirme sırasında, Okul Sağlığı Değerlendirme Ekibi tarafından tuvalet temizlik izleme çizelgesi kontrol edilmelidir.

8. Tuvalet ortak alanında sıvı/köpük sabun, çöp kovası ve kova içinde çöp poşeti vardır.

9. Okul/kurumun ısıtma ve havalandırması mevsime uygun olarak yapılmaktadır.

10. Öğrencilerin tuvalet dışında su içebileceği olanak sağlanmıştır.

Tuvalet dışında, koridorlarda ya da bahçede öğrencilerin su içebilecekleri çeşitli olanaklar (çeşme gibi) sağlanmalıdır.

11. Kantin, yemekhane, kafeterya, büfe, çay ocağı ve pansiyon çalışanlarının hijyen eğitimi belgesi vardır (hijyen ile ilgili çıkarılan yönetmeliklere göre).

Çalışanların Millî Eğitim Bakanlığı tarafından yayımlanmış olan “Gıda ve Su Sektöründe Çalışanlar İçin Hijyen Eğitimi Programı” ve “Okul Kantinlerine Dair Özel Hijyen Yönetmeliği” kapsamında verilen eğitimlere katılmış olması ve başarılı olduğunu belgelendirmesi gereklidir.

12. Kantin, yemekhane, kafeterya, büfe, çay ocağı, pansiyon gibi yerlerde gıdalar uygun koşullarda saklanmaktadır.

Okul/kurum kantin, yemekhane, kafeterya, büfe, çay ocağı gibi yerlerde bulunan gıdalar için yürürlükteki Okul Kantinlerinde Satılacak Gıdalar ve Eğitim Kurumlarındaki Gıda İşletmelerinin Hijyen Yönünden Denetlenmesi Genelgesine göre uygun işlemlerin yapıldığı kontrol edilmelidir.

13. Temizlik işiyle görevli personel vardır.

Okul/kurum içi, dışı ve bahçesinin temizliğinin düzenli şekilde yapılabilmesi için yeterli sayıda temizlik işiyle ilgili personel bulunmalıdır.

14. Temizlik için uygun araç-gereç ve malzeme vardır ve bu malzemeler öğrencilerin ulaşamayacağı yerde muhafaza edilmektedir.

Okul/kurum içi, dışı ve bahçesinin temizliği için kullanılmak üzere, yeterli miktarda ve uygun araç-gereç ve malzeme olmalıdır. Sağlık Bakanlığı veya Gümrük ve Ticaret Bakanlığında bildirim kaydı almış temizlik ürünleri kullanılmalıdır. Bu malzemeler öğrencilerin ulaşamayacağı yerde muhafaza edilmelidir.

15. Yeterli sayıda temel ilkyardım sertifikası almış personel vardır.

İlk yardım Yönetmeliği gereği her 20 personel için ilkyardım eğitimi almış bir personel olacak biçimde toplam personel sayısına göre hesaplama yapılacaktır.

16. Acil durumlarda ulaşılması gereken telefon numaraları öğrenci ve okul çalışanlarının görebilecekleri yerlerde asılıdır.

17. Acil toplanma alanı belirlenmiştir ve tüm okul çalışanları ve öğrenciler tarafından bilinmektedir.

Acil Durumlar Hakkında Yönetmelik ve Afet Acil Durum mevzuatlarına göre; okul/kurum dışında acil toplanma alanı belirlenmelidir. Acil toplanma bölgesi bütün tehlike ve risklerden en uzak ve çalışanların en kısa yoldan ulaşabilecekleri korunaklı bölgedir. Bu bölge bütün çalışanlar ve alanda bulunan diğer tüm kişiler tarafından kolayca bilinecek şekilde işaretlenmelidir. Hangi durumlarda ve nasıl toplanılacağı ile ilgili uygulama yapılmalıdır. İlgili kurum ve kuruluşlardan uzmanların katılımıyla tehlikeli durumlar için alınabilecek önlemler konusunda eğitim, seminer, farkındalık çalışmaları ve uygulamalar yapılabilir.

18. Okul/kurum yönetimi, okul giriş, çıkışlarında ve okul çevresinde öğrenci güvenliğinin sağlanmasına yönelik çalışmaların yapılması için ilgili kurum ve kuruluşlarla işbirliği içerisinde (güvenli çevre, trafik, servis güvenliği, bariyer, güvenlik kamera sistemi gibi).

Okul/kurum yönetimi; güvenli çevre, trafik, servis güvenliği, bariyer, güvenlik kamera sistemi gibi önlemler alınması için ilgili kurum ve kuruluşlarla işbirliği yaparak okul giriş, çıkışlarında ve okul çevresinde öğrenci güvenliğinin sağlanmasına katkıda bulunmalı ve bunu belgelemelidir (ilgili kurumlarla yapılan proje, protokol, toplantı, yazışma vb).

19. Okul/kurum çalışanları, öğrencilerin görebileceği, etkilenebileceği okul çevresi alanlarında (okul bahçesinin dışı dâhil) tütün ürünleri kullanmamaktadır.

3c. Sağlıklı Beslenme

1. Okul Sağlığı Planında sağlıklı beslenme hizmetlerini içeren amaç ve hedefler belirlenmiştir.

Okul Sağlığı Planında; öğrencilerin ve okul çalışanlarının ihtiyaçlarına yönelik sağlıklı beslenme hizmetleri kapsamında yapılacak çalışmaları içeren amaç ve hedeflere yer

verilmelidir. Bunlar, hem okul sağlığını geliştirmeyi hem de öğrenciler, aileler ve okul çalışanlarının sağlık düzeyini yükseltmeyi amaçlamalıdır. Hedeflerin belirlenmesinin ardından her bir hedefin uygulaması için etkinlik/etkinlikler belirlenmelidir. Etkinlikler, hedef doğrultusunda ne yapılacağını göstermelidir. Etkinliklerin zaman çizelgeleri oluşturularak eğitim-ğretim döneminde yerini alması sağlanmalıdır. Zaman izelgesi etkinliğin uygulanacağı tarihi veya tarih aralığını gösterir. Plan oluşturulurken Okul Sağlığı Planı rneğinden (Ek 2b) yararlanılabilir.

2. Okul/kurum çalışanları sağlıklı yaşam tarzını ve sağlıklı beslenmeyi teşvik edecek şekilde model olmaktadır.

Öğrencilerin; sağlıklı bir yaşam biçimi geliştirmesinde ve sağlıklı beslenme alışkanlıkları kazanmasında tüm okul çalışanlarının önemli payları vardır. Bu nedenle, okul çalışanları öğrencilere olumlu model olmalıdır.

3. Öğrencilerin kahvaltı yapmaları teşvik edilmektedir.

4. Öğrencilerin ara öğün almaları teşvik edilmekte ve uygun süre ayrılmaktadır.

Okul/kurumun yemekhane/taşımalı yemek hizmeti: Yok (10. maddeye geçin) Var
(5, 6, 7, 8 ve 9. maddeler değerlendirilmelidir).

5. Yemek yiyebilmek için uygun süre (en az 40 dakika) ayrılmaktadır.

MEB' in İlköğretim Kurumları Yönetmeliği'nde yemek ve dinlenme için belirli bir süre (en az 40 dakika) verilmesi belirtilmektedir. Ortaöğretim Kurumları Yönetmeliği'nde ise "ğle arası dinlenme süresi 45 dakikadan az olamaz" ifadesi yer almaktadır. Bu kapsamda yemek yiyebilmek ve dinlenebilmek için okul en az 40 dakika süre ayırmalıdır.

6. Yemek listeleri Millî Eğitim Bakanlığı ve Sağlık Bakanlığı'nın yayımladığı menü modelleri örnek alınarak hazırlanmaktadır.

Bu konuda, MEB'in "Pansiyonlu Okullar İçin Beslenme Hizmetleri Rehberi" ve SB'nin "Okul ncesi ve Okul ağı ocuklara Yönelik Beslenme nerileri ve Menü Programları" kitabından yararlanılabilir. Özellikle pansiyonlu okullar başta olmak üzere okul idareleri yemek listelerinin planlanmasında HSM ve TSM'lerde görevli diyetisyenlerden destek talep edebilirler. İlgili dokümanlara aşağıdaki linklerden ulaşılabilir:

<http://okulsagligi.meb.gov.tr/www/pansiyonlu-okullar-icin-beslenme-hizmetleri-rehberi/icerik/25>

http://beslenme.gov.tr/content/files/basin_materyal/okul_onesi_ve_okul_cagi_cocuklara_yonelik_beslenme_onerileri_ve_menu_programlar.pdf

7. Okul/kurum ve pansiyonlardaki yemekhane hizmetleri, okul yönetimi tarafından yürürlükteki mevzuat kapsamında ayda en az bir kere denetlenmekte ve gerekli durumlarda İl/İe Gıda Tarım ve Hayvancılık Müdürlüğü'nden destek alınmaktadır.

Okul yönetimi tarafından yemekhane hizmetlerinin denetimi MEB'in Okul Kantinlerinde Satılacak Gıdalar ve Eğitim Kurumlarındaki Gıda İşletmelerinin Hijyen Yönünden Denetlenmesi hakkında Genelge'nin Ek-3'nde yer alan Kontrol ve Denetim Formu kullanılarak yapılmalıdır.

8. Okul/kurumdaki yemekhane ortamları, yiyecek-içecekler, yiyecek-içecek hizmeti sunanların faaliyetleri ilgili mevzuatlara uygun olmalıdır.

Öğrencilerin yemek yiyebileceği temiz, havalandırılmış, yeterli şekilde aydınlatılmış ve yeterli büyüklükte alan/yemekhane olmalıdır. Yiyecek/içecek sağlayıcıları/satıcıları sağlıklı beslenme ve gıda güvenilirliği kurallarına uygun olmalıdır. Yemekhane çalışanlarına güvenli gıda üretimi ve sağlıklı beslenme konusunda ilgili kurum ve kuruluşlardan destek alınarak veya uzman bir personel ile hizmet içi eğitimler düzenlenmeli, çalışanların gerekli belgelerinin (hijyen ve aşçılık gibi belgeler) temini ve uygunluğu düzenli olarak denetlenmelidir. Okulda servis edilen yiyecekler Türkiye'ye Özgü Beslenme Rehberi'ne uygun olmalı; yüksek yağ/şeker ve yoğun enerji içeren, vitamin ve minerallerden fakir yiyecek ve içecekler sunulmamalıdır.

9. Okul/kurum ve pansiyonlu okullarda gıda depoları (soğuk hava deposu, kuru gıda, yaş sebze meyve deposu vb) ilgili mevzuata uygun olarak ayda en az bir kere denetlenmektedir.

Okul yönetimi tarafından gıda depolarının denetimi MEB'in Okul Kantinlerinde Satılacak Gıdalar ve Eğitim Kurumlarındaki Gıda İşletmelerinin Hijyen Yönünden Denetlenmesi hakkında Genelge'nin Ek-3'ünde yer alan Kontrol ve Denetim Formu kullanılarak yapılmalıdır.

Okul/kurumun kantini/kooperatifi: Yok Var (10, 11, 12, 13. Maddeler değerlendirilmelidir)

10. Okul/kurum kantin/kooperatifinde; süt ve süt ürünleri (süt, ayran, yoğurt) ve/veya meyve/sebze (tane ile meyve/sebze veya taze sıkılmış meyve/sebze suyu) gibi ürünlerin satışı yapılmaktadır.

Yürürlükteki Okul Kantinlerinde Satılacak Gıdalar ve Eğitim Kurumlarındaki Gıda İşletmelerinin Hijyen Yönünden Denetlenmesi hakkında Genelge Ek-2'de yer alan liste dikkate alınmalıdır.

11. Yetersiz ve dengesiz beslenmeye neden olabilecek gıda maddelerinin tüketimini özendirici reklam, promosyon, tanıtım amaçlı afiş, poster, broşür bulunmamaktadır ve bu ürünlerin satışı yapılmamaktadır.

MEB'in yürürlükte olan ilgili genelge ve yönetmeliklerine göre yağ ve enerji içeriği yüksek vitamin ve minerallerden fakir yiyecek ve içeceklerin reklamı ve satışı yapılmayacaktır. Yürürlükteki Okul Kantinlerinde Satılacak Gıdalar ve Eğitim Kurumlarındaki Gıda İşletmelerinin Hijyen Yönünden Denetlenmesi hakkında Genelge Ek-2'de yer alan liste dikkate alınmalıdır.

12. Okul/kurumdaki kantin/kooperatif ortamları, yiyecek-içecekler ve kantin/kooperatif hizmeti sunanların faaliyetleri ilgili mevzuatlara uygundur.

Öğrencilerin yemek yiyebileceği temiz, havalandırılmış, yeterli şekilde aydınlatılmış ve yeterli büyüklükte alan bulunacaktır. Yiyecek/içecek sağlayıcıları/satıcıları sağlıklı beslenme ve gıda güvenilirliği kurallarına uyacaktır. Kantin çalışanlarına güvenli gıda üretimi ve sağlıklı beslenme konusunda ilgili kurum ve kuruluşlardan destek alınarak veya uzman bir personel ile hizmet içi eğitimler düzenlenmeli, çalışanların gerekli belgelerinin (hijyen belgesi gibi) temini ve uygunluğu düzenli olarak denetlenmelidir.

13. Okul kantini; ilgili genelgede belirtilen esaslara uygun olarak, ayda en az bir kez denetlenmektedir.

MEB'in 2852893 sayılı Okul Kantinlerinde Satılacak Gıdalar ve Eğitim Kurumlarındaki Gıda İşletmelerinin Hijyen Yönünden Denetlenmesi Genelgesi 10.03.2016 tarihinde yürürlüğe girmiştir. Kantin denetimleri genelge ekinde bulunan "Millî Eğitim Bakanlığına Bağlı (Resmî-Özel) Okul/Kurumların Bünyesinde Faaliyet Gösteren Yemekhane, Kantin, Kafeterya, Büfe, Çay Ocağı Gibi Gıda İşletmelerine Ait Kontrol ve Denetim Formu" kullanılarak yapılmalıdır. Yürürlüğe giren genelgeye göre kantin denetimi yapılmalıdır. Genelgede yer alan Okul Sağlığı Bilim Kurulu Karar Tutanağına (Genelge Ek:2) göre satışı yapılmayacak ürünlerin satışı engellenmelidir. Denetim sonucunda sağlığı olumsuz etkileyecek bir durumla karşılaşırsa İl/İlçe Gıda Tarım ve Hayvancılık Müdürlüğü ile işbirliği yapılarak uygunsuzlukların giderilmesi sağlanmalıdır.

C. SONUÇ VE RAPORLAMA

1. Program kapsamında Okul Sağlığı Değerlendirme Ekibi tarafından gerçekleştirilen okul ziyareti ve değerlendirme sırasında; Form-2 ve Form-3; 3'er nüsha olarak düzenlenecektir. Bir nüsha TSM' de, bir nüsha İlçe Millî Eğitim Müdürlüğü'nde ve bir nüsha da okulda kalacaktır.
2. Okul Değerlendirme Ekibi tarafından yapılan değerlendirme sonrasında eksiklikleri olduğu saptanan okullar, eksiklerini en kısa sürede tamamlayarak sonuçları TSM ve İlçe Millî Eğitim Müdürlüğü'ne raporlamalıdır.

Form - 4: Okulda Sağlığın Korunması ve Geliştirilmesi Programı İl Değerlendirme Sonuçları

Program kapsamında ilde yapılan tüm çalışmalar Halk Sağlığı Müdürlüğü, Bulaşıcı Olmayan Hastalıklar Programlar ve Kanseri Şubesi (varsa Çocuk, Ergen, Kadın ve Üreme Sağlığı Hizmetleri Şubesi) tarafından Türkiye Halk Sağlığı Kurumu Çocuk ve Ergen Sağlığı Daire Başkanlığına resmi yazı ile bildirilecektir. Bildirimler eğitim öğretim yılı sonunda yılda bir kez Form-4 kullanılarak yapılacaktır. Millî Eğitim Bakanlığı, Mesleki ve Teknik Eğitim Genel Müdürlüğü Öğrenci İşleri ve Sosyal Etkinlikler Daire Başkanlığı'na yapılacak bildirimler ise İl Millî Eğitim Müdürlüğü Okul Sağlığı Hizmetlerinden sorumlu Şube Müdürlüğü aracılığı ile gerçekleştirilecektir. Bildirimler eğitim öğretim yılı sonunda yılda bir kez Form-4 kullanılarak yapılacaktır.

BÖLÜM III. EKLER

- EK-1: ÇOCUK VE ERGEN İZLEMLERİ ÖZET TABLO
- EK-2: OKUL SAĞLIĞI YÖNETİM EKİBİ VE ÖRNEK OKUL SAĞLIĞI PLANI
- EK-3: FORM-1. ÖĞRENCİ MUAYENE/İZLEM BİLDİRİM FORMU
- EK-4: FORM-2. OKUL DEĞERLENDİRME FORMU
- EK-5: FORM-3. PROGRAM BİLEŞENLERİ DEĞERLENDİRME FORMU
- EK-6: FORM-3. PROGRAM BİLEŞENLERİ DEĞERLENDİRME FORMU (BAĞIMSIZ ANAOKULLARI İÇİN)
- EK-7: FORM-4. OKULDA SAĞLIĞIN KORUNMASI VE GELİŞTİRİLMESİ PROGRAMI İL DEĞERLENDİRME SONUÇLARI

EK - 1: ÇOCUK VE ERGEN İZLEMLERİ ÖZET TABLO

YAŞ	3 yaş	4 yaş	5 yaş	6 yaş	7 yaş	8 yaş	9 yaş	10-14 yaş	15-18 yaş	19-21 yaş
Boy	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+
Ağırlık	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+
Beden Kitle İndeksi	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+
Kan basıncı	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+
İşitme	*	*	*	+	*	*	*	*	*	*
Görme	+	*	*	*	*	*	*	*	*	*
Gelişimsel değerlendirme	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+
Sosyal davranışsal değerlendirme	+	+	+	+	+	+	+			
HEADSSS değerlendirmesi								+	+	+
Fizik muayene	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+
Bağışıklama	*	*	*	+	*	*	*	+	*	*
Hiperlipidemi risk değerlendirme	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+
Diş sağlığı	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+
Danışmanlık	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+
Hb/Htc ölçümü			+					+	+	+

+Mutlaka yapılacak

*Değerlendirme sonucunda gerekirse yapılacak

- Aile hekimleri, çocuk ve ergen izlemlerinin tamamından sorumludur.
- Çocuk ve ergen izlemlerinin her yıl yapılması gerekmektedir.
- Bununla birlikte tabloda yer alan Hb/Htc ölçümünün (gerekli durumlar dışında) belirtilen yaş aralıklarında 1'er kez yapılması yeterlidir.

Kaynak: Bebek, Çocuk, Ergen İzlem Protokolleri

http://cocukergen.thsk.saglik.gov.tr/Dosya/Dokumanlar/Kitaplar/b_c_e_i_p/bebek_cocuk_ergen_izlem_protokolleri.pdf

ÇOCUK VE ERGEN İZLEM ZAMANLARI VE ARALIKLARI

3. Yaş izlemi (35.-37. aylar)
4. Yaş izlemi (45.-51. aylar)
5. Yaş izlemi (57.-63. aylar)
6. Yaş izlemi (67.-78. aylar)
7. Yaş izlemi (79.-90. aylar)
8. Yaş izlemi (91.-102. aylar)
9. Yaş izlemi (103.-114. aylar)
10. Yaş izlemi (115.-126. aylar)
11. Yaş izlemi (127.-138. aylar)

- 12 Yaş izlemi (139.-150. aylar)
13. Yaş izlemi (151.-162. aylar)
14. Yaş izlemi (163.-174. aylar)
15. Yaş izlemi (175.-186. aylar)
16. Yaş izlemi (187.-198. aylar)
17. Yaş izlemi (199.-210. aylar)
18. Yaş izlemi (211.-222. aylar)
19. Yaş izlemi (223.-234. aylar)

EK – 2a: OKUL SAĞLIĞI YÖNETİM EKİBİ

Sıra No	Adı Soyadı	Unvanı	Görevi	İmza
1				
2				
3				
4				
5				
6				

EK – 2b: ÖRNEK OKUL SAĞLIĞI PLANI

AMAÇ: Obezite ile mücadele
HEDEFLER: Obezitenin zararları konusunda öğrencilerin bilinçlerinin artırılması, Sağlıklı beslenme konusunda öğrencilerin bilinçlerinin artırılması, Fiziksel aktivite yapan öğrenci sayılarının artırılması, Obez öğrenci sayısının azaltılması

ETKİNLİKLER ve İZLEME-DEĞERLENDİRME

ETKİNLİKLER	UYGULAMA ZAMANI	AÇIK HEDEF UYGULANDI MI?		İZLEME-DEĞERLENDİRME
		EVET	HAYIR	
Halk Sağlığı Müdürlüğü işbirliği ile öğrencilerin obezite konusunda bilgilendirilmesi	Okul zamanı içinde			Eğitim alan öğrenci sayıları
Okul bahçesine oyun alanlarının çizilmesi	Okul zamanı içinde Okul zamanı dışında			Okul bahçesine oyun alanlarının çizilmesi
Okul dışı zamanlarda öğrencilerin ilgi alanına göre fiziksel aktivite ve spor etkinliklerine (bisiklet sürme, yürüyüş, yüzme, futbol vb.) yönlendirilmesi ve takibinin	Okul zamanı içinde Okul zamanı dışında			Fiziksel aktivite ve spor etkinliklerinin isimleri ve bu etkinlikleri yapan öğrenci

EK – 3: FORM - 1

.....İLİ
..... AİLE HEKİMLİĞİ BİRİMİ

ÖĞRENCİ MUAYENE/İZLEM BİLDİRİM FORMU

ÖĞRENCİNİN

Adı ve Soyadı :
T.C. Kimlik Numarası :
Baba Adı :
Doğum Tarihi (Gün/Ay/Yıl) :
Cinsiyeti (Kız/Erkek) :
Telefon :
Adres :
Muayene Tarihi :
Protokol No :

Yukarıda bilgileri bulunan öğrencinin periyodik izlem/ muayenesi yapılmıştır.

SONUÇ:

- İzlem yapıldı
 Muayene yapıldı
 Gerekli tedavi düzenlendi/önerilerde bulunuldu
 İleri tetkik ve tedavi için bir üst basamak sağlık kuruluşunda değerlendirilmesi uygun görüldü
 Diş Hekimine yönlendirildi

OKUL/ÖĞRETMEN BİLGİLENDİRME NOTU:

.....
.....
.....

Dr. Adı-Soyadı
İmza

EK – 4: FORM - 2. OKUL DEĞERLENDİRME FORMU

İl:		İlçe:	
Okul Adı:		Okul Türü:	
Pansiyon:	Var ☐ Yok ☐	Okul Kademesi:	
Eğitim-Öğretim Yılı/Dönemi:		Değerlendirme Tarihi:	
Adres:		Telefon:	

2a. Öğrenci Sayısı

Okulda Öğrenim Görmekte Olan Öğrenci Sayıları			
Öğrenci Sayıları	Gündüzlü	Pansiyonlu	Toplam
Kız Öğrenci			
Erkek Öğrenci			
Toplam Öğrenci			

2b. Okul/Kurum Çalışanı Sayısı

Öğretmen Sayısı	
İdari Personel Sayısı	
Temizlik Personeli/Hizmetli Sayısı	
Kantin/Yemekhane/Mutfak Personeli Sayısı	
Diğer	
Toplam	

*2b. tablosunda Okul/Kurum Çalışanı Sayısı belirtilirken okul ve eklentilerinde (pansiyon, yemekhane, kantin, büfe, çay ocağı, atölye vb.) çalışanlar dahil edilecektir.

2c. Periyodik İzlem/Muayenesi Yapılan Öğrenci Sayısı ve Yüzdesi

Periyodik izlem/ muayenesi yapılan öğrenci sayısı (a)	Toplam Öğrenci Sayısı (b)	Periyodik izlem/ muayenesi yapılan öğrenci yüzdesi (a/b×100)

2d. Taramalar

Tarama Programının Adı	Kademe	Taranan Öğrenci Sayısı (a)	Taranması Gereken Öğrenci Sayısı (b)	Taranan Öğrenci Yüzdesi (a/b×100)
Okul Çağı Çocuklarında İşitme Tarama Programı	İlkokul 1. Sınıf			
Ağız-Diş Sağlığı Taramaları	Okulöncesi Öğretim			
	İlkokul			
Diğer (Belirtiniz)	Okul Öncesi Öğretim			
	İlkokul			
	Ortaokul			
	Lise*			
Diğer (Belirtiniz)	Okul Öncesi Öğretim			
	İlkokul			
	Ortaokul			
	Lise*			

*Lise: Özel Eğitim İş Uygulama Merkezleri, Özel Eğitim Mesleki Eğitim Merkezleri, Mesleki Eğitim Merkezleri dahil tüm liseler

2e. Okul Aşı Uygulamaları

Aşının Adı	Aşı Yapılan Öğrenci Sayısı (a)	Aşı Yapılması Gereken Öğrenci Sayısı (b)	Aşı Yapılan Öğrenci Yüzdesi (a/b×100)
DaBT-IPA (İlkokul, 1. Sınıf)			
KKK (İlkokul, 1. Sınıf)			
Td (Tetanoz, Difteri) (Ortaokul, 8. Sınıf)			
Diğer (Aşı adı/Uygulanan sınıf)			
Diğer (Aşı adı/Uygulanan sınıf)			

2f. Okulda Dağıtılan Materyal

Cinsi	Adedi
Afiş	
Broşür	
Kitap	
Diğer	
Toplam	

2g. Eğitimler

Eğitimin Adı-Konusu	Eğitime Katılan Öğrenci Sayısı	Eğitime Katılan Okul Çalışanı Sayısı	Eğitime Katılan Veli Sayısı	Toplam Katılımcı Sayısı
Toplam				

FORM - 2.

OKUL DEĞERLENDİRME EKİBİ

.....
Toplum Sağlığı Merkezi
(Adı-Soyadı – İmza)

.....
İlçe Millî Eğitim Müdürlüğü
(Adı-Soyadı – İmza)

.....
Toplum Sağlığı Merkezi
(Adı-Soyadı – İmza)

.....
İlçe Millî Eğitim Müdürlüğü
(Adı-Soyadı – İmza)

.....
Okulu
Müdür/Müdür Yardımcısı

EK – 5: FORM - 3. PROGRAM BİLEŞENLERİ DEĞERLENDİRME FORMU

İl:	
İlçe:	
Okul Adı:	
Pansiyon:	Var ☐ Yok ☐
Okul Türü:	
Okul Kademesi:	
Eğitim-Öğretim Yılı/Dönemi:	
Değerlendirme Tarihi:	
Adres:	
Telefon:	

3a. Sağlık Hizmetleri

No		Evet (E) Hayır (H)
1	Okul Sağlığı Planında sağlık hizmetlerini içeren amaç ve hedefler belirlenmiştir	
2	Okul/kurumun, Okul Sağlığı Yönetim Ekibi* vardır.	
3	Okul/kurumun yıllık rehberlik hizmetleri çerçeve planı hazırlanmıştır.	
4	Okul/kurumda ilkyardım dolabı vardır.	
5	Okul/kurum, TSM** ile işbirliği yaparak sağlık hizmetlerini koordine etmektedir.	
6	Okul/kurumdaki tüm öğrencilerin aile hekimleri tarafından yapılan yıllık periyodik muayenelerinin takibi yapılmakta ve bu bilgi TSM ile paylaşılmaktadır.	
7	Tarama, aşılama ve koruyucu ağız diş sağlığı çalışmaları öncesinde bilgi notları ailelere ulaştırılmakta ve uygulama öncesinde TSM personeline bildirilmektedir.	
8	Öğrencilerin okul/kurumda yapılan sağlık muayene ve taramaları sonucunda elde edilen sağlık verileri (boy uzunluğu/vücut ağırlığı ölçümleri, tarama sonuçları, aşılama bilgileri vb.) e-okul sistemine girilmekte, takip edilmekte ve velilerle paylaşılmaktadır.	
9	Okul/kurum çalışanları periyodik muayenenin yapılması için kayıtlı oldukları aile hekimlerine başvurmaları yönünde teşvik edilmektedir.	
10	Risk grubundaki öğrencilerin (özel politika gerektiren öğrenciler) velileri ile görüşmeler/bilgilendirme faaliyetleri yapılarak sağlık kuruluşlarına yönlendirilmektedir.	
11	Okul/kurum bünyesinde rehber öğretmen ve rehberlik servisi vardır.	
12	Rehberlik hizmetleri kayıtları uygun şekilde tutulmakta ve saklanmaktadır.	
13	Tütün ve/veya diğer bağımlılık yapıcı madde kullanımı olan veya olduğu düşünülen öğrencilerin rehber öğretmenle görüşmesi sağlanmaktadır.	
14	Öğrencilerin sağlık kayıtları uygun şekilde saklanmaktadır.	
15	Okul/kurumda ve pansiyonlarda sağlıklı yaşam kültürü oluşturmaya ve olumlu sağlık davranışı geliştirmeye yönelik görsel materyaller öğrenciler ve okul çalışanlarının görebileceği yerde asılıdır.	
16	Sağlıkla ilgili öğrenci kulüp faaliyetleri yapılmaktadır.	

* Bir idareci, bir öğretmen, bir öğrenci, bir okul aile birliği üyesinden oluşmalıdır. Okulda bulunduğu takdirde sağlık çalışanı ve rehber öğretmen ekibin doğal üyesidir.

**TSM: Toplum Sağlığı Merkezi

NOT: Değerlendirmelerde okul/kurum ve eklentileri (pansiyon, yemekhane, kantin, büfe, çay ocağı, atölye vb.) dikkate alınacaktır.

3b. Sağlıklı ve Güvenli Okul Çevresi

No		Evet (E) Hayır (H)
1	Okul Sağlığı Planında sağlıklı ve güvenli okul çevresi hizmetlerini içeren amaç ve hedefler belirlenmiştir.	
2	Bahçenin etrafı çevrilidir.	
3	Okul/kurum içinde ve dışında çöp kovaları ve çöplerin toplandığı sistem vardır.	
4	Okul/kurumun içi-dışı ve bahçesi düzenli olarak temizlenmekte ve kaydı tutulmaktadır.	
5	Okul/kurumda şebeke suyu kullanılmaktadır.	
6	Kuyu/şebeke su numuneleri İTASHY’te belirtilen mikrobiyolojik şartları taşımaktadır.	
7	Tuvaletler düzenli olarak temizlenmekte ve kaydı tutulmaktadır.	
8	Tuvalet ortak alanında sıvı/köpük sabun, çöp kovası ve kova içinde çöp poşeti vardır.	
9	Okul/kurumun ısıtma ve havalandırması mevsime uygun olarak yapılmaktadır.	
10	Öğrencilerin tuvalet dışında su içebileceği olanak sağlanmıştır.	
11	Kantin, yemekhane, kafeterya, büfe, çay ocağı ve pansiyon çalışanlarının hijyen eğitimi belgesi vardır (hijyen ile ilgili çıkarılan yönetmeliklere göre).	
12	Kantin, yemekhane, kafeterya, büfe, çay ocağı, pansiyon gibi yerlerde gıdalar uygun koşullarda saklanmaktadır.	
13	Temizlik işiyle görevli personel vardır.	
14	Temizlik için uygun araç-gereç ve malzeme vardır ve bu malzemeler öğrencilerin ulaşamayacağı yerde muhafaza edilmektedir.	
15	Yeterli sayıda temel ilkyardım sertifikası almış personel vardır.	
16	Acil durumlarda ulaşılması gereken telefon numaraları öğrenci ve okul çalışanlarının görebilecekleri yerlerde asılıdır.	
17	Acil toplanma alanı belirlenmiştir ve tüm okul çalışanları ve öğrenciler tarafından bilinmektedir.	
18	Okul/kurum yönetimi, okul giriş, çıkışlarında ve okul çevresinde öğrenci güvenliğinin sağlanmasına yönelik çalışmaların yapılması için ilgili kurum ve kuruluşlarla işbirliği içerisinde (Güvenli çevre, trafik, servis güvenliği, bariyer, güvenlik kamera sistemi gibi).	
19	Okul çalışanları, öğrencilerin görebileceği, etkilenebileceği okul çevresi alanlarında (okul bahçesinin dışı dahil) tütün ürünleri kullanmamaktadır.	

NOT: Değerlendirmelerde okul/kurum ve eklentileri (pansiyon, yemekhane, kantin, büfe, çay ocağı, atölye vb.) dikkate alınacaktır.

3c. Sağlıklı Beslenme

No		Evet (E) Hayır(H)
1	Okul Sağlığı Planında sağlıklı beslenme hizmetlerini içeren amaç ve hedefler belirlenmiştir.	
2	Okul/kurum çalışanları sağlıklı yaşam tarzını ve sağlıklı beslenmeyi teşvik edecek şekilde model olmaktadır.	
3	Öğrencilerin kahvaltı yapmaları teşvik edilmektedir.	
4	Öğrencilerin ara öğün almaları teşvik edilmekte ve uygun süre ayrılmaktadır	
	Okul/kurumun yemekhane/taşınabilir yemek hizmeti: Yok ☐ (10. maddeye geçin) Var ☐ (5, 6, 7, 8 ve 9. maddeler değerlendirilmelidir.)	
5	Yemek yiyebilmek için uygun süre (en az 40 dakika) ayrılmaktadır.	
6	Yemek listeleri Milli Eğitim Bakanlığı ve Sağlık Bakanlığı'nın yayımladığı menü modelleri örnek alınarak hazırlanmaktadır.	
7	Okul/kurum ve pansiyonlardaki yemekhane hizmetleri, okul yönetimi tarafından yürürlükteki mevzuat kapsamında ayda en az bir kere denetlenmekte ve gerekli durumlarda İl/İlçe Gıda Tarım ve Hayvancılık Müdürlüğü'nden destek alınmaktadır.	
8	Okul/kurumdaki yemekhane ortamları, yiyecek-içecekler, yiyecek-içecek hizmeti sunanların faaliyetleri ilgili mevzuatlara uygun olmalıdır.	
9	Okul/kurum ve pansiyonlu okullarda gıda depoları (soğuk hava deposu, kuru gıda, yaş sebze meyve deposu vb) ilgili mevzuata uygun olarak ayda en az bir kere denetlenmektedir.	
	Okul/kurumun kantini/kooperatifi: Yok ☐ Var ☐ (10, 11,12, 13. maddeler değerlendirilmelidir)	
10	Okul/kurum kantin/kooperatifinde, süt ve süt ürünleri (süt, ayran, yoğurt) ve/veya meyve/sebze (tane ile meyve/sebze veya taze sıkılmış meyve/sebze suyu) gibi ürünlerin satışı yapılmaktadır.	
11	Yetersiz ve dengesiz beslenmeye neden olabilecek gıda maddelerinin tüketimini özendiren reklam, promosyon, tanıtım amaçlı afiş, poster, broşür bulunmamaktadır ve bu ürünlerin satışı yapılmamaktadır.	
12	Okul/kurumdaki kantin/kooperatif ortamları, yiyecek-içecekler ve kantin/kooperatif hizmeti sunanların faaliyetleri ilgili mevzuatlara uygundur.	
13	Okul kantini, ilgili genelgede belirtilen esaslara uygun olarak, ayda en az bir kez aynı genelge ekinde bulunan "Okul Kantini Denetim Formu" kullanılarak denetlenmektedir.	

NOT: Değerlendirmelerde okul/kurum ve eklentileri (pansiyon, yemekhane, kantin, büfe, çay ocağı, atölye vb) dikkate alınacaktır.

FORM - 3.

PROGRAM BİLEŞENLERİ DEĞERLENDİRME SONUÇ TABLOSU

Bileşenler*	Evet	Hayır
Sağlık Hizmeti		
Sağlıklı ve Güvenli Okul Çevresi		
Sağlıklı Beslenme		

*Formlarda yer alan maddeler program bileşenlerinin gereklilikleri olup, tamamı okullar tarafından yerine getirilmelidir. Herhangi bir maddenin eksik olması ya da hiç olmaması durumunda okulun söz konusu bileşenin gerekliliklerini sağlamadığı kabul edilir.

ÖNERİLER:

FORM - 3.

OKUL DEĞERLENDİRME EKİBİ

.....
Toplum Sağlığı Merkezi
(Adı-Soyadı – İmza)

.....
İlçe Millî Eğitim Müdürlüğü
(Adı-Soyadı – İmza)

.....
Toplum Sağlığı Merkezi
(Adı-Soyadı – İmza)

.....
İlçe Millî Eğitim Müdürlüğü
(Adı-Soyadı – İmza)

.....
Okulu
Müdür/Müdür Yardımcısı

EK – 6: FORM - 3. PROGRAM BİLEŞENLERİ DEĞERLENDİRME FORMU (BAĞIMSIZ ANAOKULLARI İÇİN)

İl:	
İlçe:	
Okul Adı:	
Okul Türü:	
Okul Kademesi:	
Eğitim-Öğretim Yılı/Dönemi:	
Değerlendirme Tarihi:	
Adres:	
Telefon:	

FORM - 3. PROGRAM BİLEŞENLERİ DEĞERLENDİRME FORMU (BAĞIMSIZ ANAOKULLARI İÇİN)

3a. Sağlık Hizmetleri

No		Evet (E) Hayır(H)
1	Okul Sağlığı Planında sağlık hizmetlerini içeren amaç ve hedefler belirlenmiştir.	
2	Okul/kurumun Okul Sağlığı Yönetim Ekibi vardır.*	
3	Okul/kurumun yıllık rehberlik hizmetleri çerçeve planı hazırlanmıştır.	
4	Okul/kurumda ilkyardım dolabı vardır.	
5	Okul/kurum TSM** ile işbirliği yaparak sağlık hizmetlerini koordine etmektedir.	
6	Okul/kurumdaki tüm öğrencilerin aile hekimleri tarafından yapılan yıllık periyodik muayenelerinin takibi yapılmakta ve bu bilgi TSM ile paylaşılmaktadır.	
7	Tarama, aşılama ve koruyucu ağız diş sağlığı çalışmaları öncesinde bilgi notları ailelere ulaştırılmakta ve uygulama öncesinde TSM personeline bildirilmektedir.	
8	Öğrencilerin okul/kurumda yapılan sağlık muayene ve taramaları sonucunda elde edilen sağlık verileri (boy uzunluğu/vücut ağırlığı ölçümleri, tarama sonuçları, aşılama bilgileri vb) e-okul sistemine girilmekte, takip edilmekte ve velilerle paylaşılmaktadır.	
9	Okul/kurum çalışanları periyodik muayenenin yapılması için kayıtlı oldukları aile hekimlerine başvurmaları yönünde teşvik edilmektedir.	
10	Risk grubundaki öğrencilerin (özel politika gerektiren öğrenciler) velileri ile görüşmeler/bilgilendirme faaliyetleri yapılarak sağlık kuruluşlarına yönlendirilmektedir.	
11	Okul bünyesinde rehber öğretmen ve rehberlik servisi vardır.	
12	Rehberlik hizmetleri kayıtları uygun şekilde tutulmakta ve saklanmaktadır.	
13	Öğrencilerin sağlık kayıtları uygun şekilde saklanmaktadır.	
14	Okul/kurumda sağlıklı yaşam kültürü oluşturmaya ve olumlu sağlık davranışı geliştirmeye yönelik görsel materyaller öğrenciler ve okul çalışanlarının görebileceği yerde asılıdır.	

* Bir idareci, bir öğretmen, bir öğrenci, bir okul aile birliği üyesinden oluşmalıdır. Okulda bulunduğu takdirde sağlık çalışanı ve rehber öğretmen ekibin doğal üyesidir.

** TSM: Toplum Sağlığı Merkezi

NOT: Değerlendirmelerde okul/kurum ve eklentileri (yemekhane, kantin, büfe, çay ocağı, atölye vb) dikkate alınacaktır.

FORM - 3. PROGRAM BİLEŞENLERİ DEĞERLENDİRME FORMU (BAĞIMSIZ ANAOKULLARI İÇİN)

3b. Sağlık ve Güvenli Okul Çevresi

No		Evet (E) Hayır(H)
1	Okul Sağlığı Planında sağlıklı ve güvenli okul çevresi hizmetlerini içeren amaç ve hedefler belirlenmiştir.	
2	Bahçenin etrafı çevrilidir.	
3	Okul/kurum içinde ve dışında çöp kovaları ve çöplerin toplandığı sistem vardır.	
4	Okul/kurumun içi-dışı ve bahçesi düzenli olarak temizlenmekte ve kaydı tutulmaktadır.	
5	Okul/kurumda sürekli akan şebeke suyu kullanılmaktadır.	
6	Kuyu/şebeke su numuneleri İTASHY’te belirtilen mikrobiyolojik şartları taşımaktadır.	
7	Tuvaletler düzenli olarak temizlenmekte ve kaydı tutulmaktadır.	
8	Tuvalet ortak alanında sıvı/ köpük sabun, çöp kovası ve kova içinde çöp poşeti vardır.	
9	Okul/kurumun ısıtma ve havalandırması mevsime uygun olarak yapılmaktadır.	
10	Öğrencilerin tuvalet dışında su içebileceği olanak sağlanmıştır.	
11	Yemekhane (varsa kantin, kafeterya, büfe, çay ocağı) çalışanlarının hijyen eğitimi belgesi vardır (hijyen ile ilgili çıkarılan yönetmeliklere göre).	
12	Yemekhanelerde (varsa kantin, kafeterya, büfe, çay ocağı) gıdalar uygun koşullarda saklanmaktadır.	
13	Temizlik işiyle görevli personel vardır.	
14	Temizlik için uygun araç-gereç ve malzeme vardır.	
15	Temizlik ile ilgili araç-gereç ve malzemeler öğrencilerin ulaşamayacağı yerde muhafaza edilmektedir.	
16	Yeterli sayıda temel ilkyardım sertifikası almış personel vardır.	
17	Acil durumlarda ulaşılması gereken telefon numaraları öğrenci ve okul çalışanlarının görebilecekleri yerlerde asılıdır.	
18	Acil toplanma alanı belirlenmiştir ve tüm okul çalışanları ve öğrenciler tarafından bilinmektedir.	
19	Okul/kurum yönetimi, okul giriş, çıkışlarında ve okul çevresinde öğrenci güvenliğinin sağlanmasına yönelik çalışmaların yapılması için ilgili kurum ve kuruluşlarla işbirliği içerisinde (Güvenli çevre, trafik, servis güvenliği, bariyer, güvenlik kamera sistemi gibi).	
20	Okul/kurum çalışanları, okul bahçesinin dışında da öğrencilerin görebileceği, etkilenebileceği okul çevresi alanlarında tutun ürünleri kullanmamaktadır.	

NOT: Değerlendirmelerde okul/kurum ve eklentileri (yemekhane, kantin, büfe, çay ocağı, atölye vb) dikkate alınacaktır.

FORM - 3. PROGRAM BİLEŞENLERİ DEĞERLENDİRME FORMU (BAĞIMSIZ ANAOKULLARI İÇİN)

3c. Sağlıklı Beslenme

No		Evet (E) Hayır(H)
1	Okul Sağlığı Planında sağlıklı beslenme hizmetlerini içeren amaç ve hedefler belirlenmiştir.	
2	Okul/kurum çalışanları sağlıklı yaşam tarzını ve sağlıklı beslenmeyi teşvik edecek şekilde model olmaktadır.	
3	Öğrencilerin kahvaltı yapmaları teşvik edilmektedir.	
4	Öğrencilerin ara öğün almaları teşvik edilmekte ve uygun süre ayrılmaktadır.	
5	Öğrencilerin boy/vücut ağırlığı ölçümleri yılda en az bir kere yapılmakta ve sonuçlar öğrenci ve velilerle paylaşılmaktadır.	
	Okul/kurumun yemekhane hizmeti için 6,7, 8, ve 9, maddeler değerlendirilmelidir.	
6	Yemek yiyebilmek için uygun süre ayrılmaktadır.	
7	Yemek listeleri Milli Eğitim Bakanlığı ve Sağlık Bakanlığı'nın yayımladığı menü modelleri örnek alınarak hazırlanmaktadır.	
8	Yemekhane hizmetleri okul yönetimi tarafından ayda en az bir kere yürürlükteki mevzuata göre denetlenmekte ve gerekli durumlarda İl/İlçe Gıda Tarım ve Hayvancılık Müdürlüğü'nden destek alınmaktadır.	
9	Okul/kurumdaki yemekhane ortamları, yiyecek-içecekler, yiyecek-içecek hizmeti sunanların faaliyetleri ilgili mevzuatlara uygun olmalıdır.	

NOT: Değerlendirmelerde okul/kurum ve eklentileri (yemekhane, kantin, büfe, çay ocağı, atölye vb) dikkate alınacaktır.

FORM - 3. PROGRAM BİLEŞENLERİ DEĞERLENDİRME FORMU(BAĞIMSIZ ANAOKULLARI İÇİN)

PROGRAM BİLEŞENLERİ DEĞERLENDİRME SONUÇ TABLOSU

Bileşenler*	Evet	Hayır
Sağlık Hizmeti		
Sağlıklı ve Güvenli Okul Çevresi		
Sağlıklı Beslenme		

* Formlarda yer alan maddeler program bileşenlerinin gereklilikleri olup, tamamı okullar tarafından yerine getirilmelidir. Herhangi bir maddenin eksik olması ya da hiç olmaması durumunda okulun söz konusu bileşenin gerekliliklerini sağlamadığı kabul edilir.

ÖNERİLER:

FORM - 3. PROGRAM BİLEŞENLERİ DEĞERLENDİRME FORMU (BAĞIMSIZ ANAOKULLARI İÇİN)

OKUL DEĞERLENDİRME EKİBİ

.....
Toplum Sağlığı Merkezi
(Adı-Soyadı – İmza)

.....
İlçe Millî Eğitim Müdürlüğü
(Adı-Soyadı – İmza)

.....
Toplum Sağlığı Merkezi
(Adı-Soyadı – İmza)

.....
İlçe Millî Eğitim Müdürlüğü
(Adı-Soyadı – İmza)

.....
Okulu
Müdür/Müdür Yardımcısı

EK – 7: FORM - 4.

T.C.
SAĞLIK BAKANLIĞI
..... Halk Sağlığı Müdürlüğü
Okulda Sağlığın Korunması ve Geliştirilmesi Programı İl Değerlendirme Sonuçları
..... Eğitim-Öğretim Yılı ..... Dönem

Göstergeler	Kademe	Sayı
İldeki Toplam Okul Sayısı	Okul Öncesi Öğretim	
	İlkokul	
	Ortaokul	
	Lise*	
	Toplam	
Değerlendirilen Okul Sayısı	Okul Öncesi Öğretim	
	İlkokul	
	Ortaokul	
	Lise*	
	Toplam	
Değerlendirilen Okullardaki Toplam Öğrenci Sayısı	Okul Öncesi Öğretim	
	İlkokul	
	Ortaokul	
	Lise*	
	Toplam	
Değerlendirilen Okullarda Çalışan Toplam Öğretmen Sayısı	Okul Öncesi Öğretim	
	İlkokul	
	Ortaokul	
	Lise*	
	Toplam	
Değerlendirilen Okullarda Çalışan Toplam Öğretmen Dışı Personel Sayısı	Okul Öncesi Öğretim	
	İlkokul	
	Ortaokul	
	Lise*	
	Toplam	

*Lise: Özel Eğitim İş Uygulama Merkezleri, Özel Eğitim Mesleki Eğitim Merkezleri, Mesleki Eğitim Merkezleri dahil tüm liseler

FORM - 4.**Periyodik Muayene/izlem, Tarama, Aşı Uygulama Sonuçları**

Program Adı	Kademe	Periyodik Muayene/izlem, Tarama, Aşı yapılan Öğrenci Sayısı (a)	Periyodik Muayene/izlem, Tarama, Aşı Yapılması Gereken Öğrenci sayısı (b)	Periyodik izlem/ Tarama, Aşı Uygulanma Yüzdesi (%) (a/b×100)
Periyodik Muayene/izlem	Okulöncesi Öğretim			
	İlkokul			
	Ortaokul			
	Lise*			
	Toplam			
Okul Çağı Çocuklarında İşitme Tarama Programı	İlkokul 1. Sınıf			
Ağız-Diş Sağlığı Taramaları	Okulöncesi Öğretim			
	İlkokul			
	Toplam			
Okul Aşı Uygulamaları	DaBT-İPA (İlkokul 1. Sınıf)			
	KKK (İlkokul 1. Sınıf)			
	Td (8 sınıf)			
	Diğer (Aşı adı/ uygulanan sınıf)			
	Toplam			

*Lise: Özel Eğitim İş Uygulama Merkezleri, Özel Eğitim Mesleki Eğitim Merkezleri, Mesleki Eğitim Merkezleri dahil tüm liseler

Dağıtılan Materyal

Cinsi	Adedi
Afiş	
Broşür	
Kitap	
Diğer	
Toplam	

FORM - 4.**Program Bileşenleri Değerlendirme Sonuçları****a.Sağlık Hizmetleri**

Bileşen Adı	Kademe	Sağlık Hizmetleri bileşenini tam yapan okul sayısı (a)	Değerlendirilen Toplam Okul Sayısı (b)	Sağlık Hizmetleri bileşenini tam yapan okul yüzdesi (a/b×100)
Sağlık Hizmetleri	Okul Öncesi Öğretim			
	İlkokul			
	Ortaokul			
	Lise*			
	Toplam			

b.Sağlıklı ve Güvenli Okul Çevresi

Bileşen Adı	Kademe	Sağlıklı ve Güvenli Okul Çevresi bileşenini tam yapan okul sayısı (a)	Değerlendirilen Toplam Okul Sayısı (b)	Sağlıklı ve Güvenli Okul Çevresi bileşenini tam yapan okul yüzdesi (a/b×100)
Sağlıklı ve Güvenli Okul Çevresi	Okul Öncesi Öğretim			
	İlkokul			
	Ortaokul			
	Lise*			
	Toplam			

c. Sağlıklı Beslenme

Bileşen Adı	Kademe	Sağlıklı Beslenme bileşenini tam yapan Okul Sayısı (a)	Değerlendirilen Toplam Okul Sayısı (b)	Sağlıklı Beslenme Bileşenini tam yapan okul yüzdesi (a/b×100)
Sağlıklı Beslenme	Okul Öncesi Öğretim			
	İlkokul			
	Ortaokul			
	Lise*			
	Toplam			

*Lise: Özel Eğitim İş Uygulama Merkezleri, Özel Eğitim Mesleki Eğitim Merkezleri, Mesleki Eğitim Merkezleri dahil tüm liseler

FORM - 4.**Bileşenlerin tümü için gereklilikleri tam olarak yerine getirme durumu:**

Bileşenler	Kademe	Bileşenlerin tümünü tam yapan Okul Sayısı (a)	Değerlendirilen Toplam Okul Sayısı (b)	Bileşenlerin tümünü tam yapan Okul Yüzdesi (a/b×100)
Sağlık Hizmetleri, Sağlıklı ve Güvenli Okul Çevresi, Sağlıklı Beslenme	Okulöncesi Öğretim			
	İlkokul			
	Ortaokul			
	Lise*			
	Toplam			

*Lise: Özel Eğitim İş Uygulama Merkezleri, Özel Eğitim Mesleki Eğitim Merkezleri, Mesleki Eğitim Merkezleri dahil tüm liseler